

INVESTICIJSKI DOKUMENT ZA PROJEKT
“Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem”

VSEBINSKI POVZETEK

V okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike
v obdobju 2014-2020

April 2020

Kazalo vsebine

INVESTICIJSKI DOKUMENT ZA PROJEKT	1
SEZNAM KRATIC.....	4
1. Utemeljitev izbora upravičenca CUDV Črna	6
2. CILJI PROJEKTA	8
2.1 Namen projekta	8
2.2 Cilji projekta.....	8
2.3 Ciljne skupine projekta	8
2.4 Kazalniki projekta	8
Kazalnik rezultata	8
Kazalnik učinka	9
3. Analiza lokacije in regija izvajanja projekta	10
4. AKTIVNOSTI PROJEKTA.....	11
4.1. POPIS AKTIVNOSTI PROJEKTA.....	11
4.2 Natančnejši popis aktivnosti in načrtovani specifični kazalniki učinka.....	12
Aktivnost 1: Upravljanje projekta »Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem«	12
Podaktivnost 1.1 Vodenje projekta	12
Podaktivnost 1.2 Informiranje in komuniciranje	13
Aktivnost 2: Izvajanje projekta	14
Podaktivnost 2.1 Preobrazba zavoda CUDV Črna.....	14
Podaktivnost 2.2 Krepitev kompetenc zaposlenih (strokovnih kadrov) in opolnomočenje uporabnikov v procesu preselitve.....	15
Podaktivnost 2.3: Razvoj in preizkušanje skupnostnih storitev, vključno s preventivnimi storitvami, ki preprečujejo institucionalizacijo.....	20
Podaktivnost 2.4: Ozaveščanje skupnosti in širše javnosti ter ustvarjanje pogojev za boljšo vključenost uporabnikov v skupnost.....	24
5. ANALIZA ZAPOSLENIH.....	26
5.1 Predstavitev kadrovske organizacijske strukture izvedbe projekta – CUDV Črna.....	26
5.2 Predstavitev kadrovske organizacijske strukture izvedbe projekta – IRSSV	30
6. UKREPI ZA OBVEŠČANJE JAVNOSTI	32
Priloga 01 Razlogi za izbor CUDV Črna na Koroškem (z analizo)	33
Priloga 02 Časovni načrt izvedbe operacije	36
Priloga 03 Intervencije vezane na uporabnika, zavod in skupnost.....	40
Intervencija vezana na uporabnika	40
Intervencija vezana na zavod	43

Intervencija vezana na ozaveščanje skupnosti	46
Organizacija projekta	49

SEZNAM KRATIC

CUDV Center za usposabljanje, delo in varstvo

CSD Center za socialno delo

CSR Country Specific Recommendations (priporočila Evropskega sveta)

DI deinstitucionalizacija

DS Delovne skupine

DM Delovno mesto

DZ UMAR Delovni zvezek

EK Evropska komisija

EKČP Evropska konvencija o človekovih pravicah

EKP Evropska kohezijska politika

ESRR Evropski sklad za regionalni razvoj

ESS Evropski socialni sklad

EU Evropska Unija

IRSSV Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo

KRVS kohezijska regija vzhodna Slovenija

KRZS kohezijska regija zahodna Slovenija

LAS Lokalna akcijska skupina

LSO Lokalna skupina za ozaveščanje

MDDSZ Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

NVO Nevladne organizacije

OECD Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (*ang. Organisation for Economic Co-operation and Development*)

ON osebni načrt

OP Operativni program

OP EKP 2014-2020 Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020

OU Organ upravljanja

PE Projektna enota

PO posredniški organ

ReNPDU18-28 Resolucija o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028

RS Republika Slovenija

SHA Sistem zdravstvenih računov (*ang. System of Health Accounts*)
SURS Statistični urad Republike Slovenije
SVP socialno varstveni programi
SZO Svetovna zdravstvena organizacija
TDZ Težave v duševnem zdravju
UNICEF United Nations Children's Fund
VB Velika Britanija
VDC Varstveno delovni center
ZDVTDP Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb
ZDZdr Zakon o duševnem zdravju
ZD zdravstveni dom
ZN Združeni narodi
ZOA Zakon o osebni asistenci
ZRSZ Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
ZSV Zakon o socialnem varstvu

1. Utemeljitev izbora upravičenca CUDV Črna

1.

CUDV Črna je pravna oseba javnega prava, ki ga je ustanovila Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti izvršuje Vlada Republike Slovenije.

Dejavnost CUDV Črna se izvaja na podlagi statuta CUDV Črna z dne 1.10.2018. CUDV Črna v skladu z Uredbo o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije dejavnosti (UI. RS št. 69/07 in 17/08) in aktom o ustanovitvi kot osnovno dejavnost izvaja dejavnosti za otroke, mladostnike in odrasle osebe z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju z dodatnimi motnjami, ki so z zakonom določene kot javna služba.

V 18. členu Statuta je določeno, da zavod pri svojem delu sodeluje z lokalnim okoljem, s sorodnimi in drugimi organizacijami ter združenji in izvaja ustrezne aktivnosti oziroma se vključuje v njih zaradi pospeševanja razvoja in napredka vseh dejavnosti, ki so pomembne za opravljanje dejavnosti zavoda.

Za opravljanje svoje dejavnosti zavod upravlja s stvarnim premoženjem Republike Slovenije. Pri operaciji ne gre za izvajanje nalog, ki se iz razloga podanega javnega pooblastila oziroma izvajanja javne službe upravičencu financirajo iz proračuna, saj je predmet operacije posodabljanje socialno varstvenih storitev, uvajanje novih storitev in organizacijske novosti na področju socialno varstvene dejavnosti.

Tretja alineja prvega odstavka 25. člena Uredbe o porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014 - 2020 za cilj naložbe za rast in delovna mesta (Uradni list RS, št. 29/15, 36/16, 58/16, 69/16 – popr., 15/17, 69/17 in 67/18; v nadaljevanju: Uredba) določa, da je lahko odločitev o podpori izdana brez izvedbe postopka javnega razpisa ali javnega poziva, če ima operacija neposredno podlago v aktu o ustanovitvi javnega zavoda, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije.

Kot sledi iz zgoraj navedene obrazložitve, so podani pogoji za neposredno potrditev operacije saj ima CUDV Črna podlago za izvedbo operacije v ustanovitvenem aktu.

2.

79. č člen Zakona o socialnem varstvu (Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A in 28/19, v nadaljevanju ZSV) določa, da se posodabljanje socialno varstvenih storitev, uvajanje novih storitev in organizacijske novosti na področju socialno varstvene dejavnosti pred uvedbo preverjajo s poskusnim izvajanjem. Pri čemer vsebino, izvajalca v mreži javne službe in območje, na katerem se izvaja poskus, določi minister, pristojen za socialno varstvo, sam ali na predlog ene od skupnosti socialno varstvenih zavodov, strokovne zbornice, strokovnih inštitucij, reprezentativnih uporabniških združenj in raziskovalnih organizacij. Vsebine, ki se izvajajo v obliki poskusnega izvajanja, pa se financirajo iz evropskih skladov, pripadajočega dela slovenske udeležbe iz proračuna RS oz. na podlagi finančne udeležbe izvajalca oziroma uporabnika.

CUDV Črna z upoštevanjem ugotovljenega stanja, potreb na področju institucionalnega varstva, ciljev Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva 2013 – 2020 ter ciljev

Operativnega programa za izvajanje kohezijske politike v obdobju 2014-2020 dodatno utemeljuje razloge za izvedbo projekta:

- CUDV Črna je **drugi največji** (od treh) CUDV v vzhodni kohezijski regiji (KRVS);
- primerjalno z največjim CUDV v KRVS, t.j. ZUDV Dornava, v CUDV Črna **mladoletni živijo skupaj z odraslimi** (v istem nadstropju trinadstropne centralne zgradbe), kar ni v skladu s Konvencijo o otrokovih pravicah; v CUDV Dornava mladoletni sicer živijo v istem sklopu objektov, a v 'svojih' ločenih objektih;
- primerjalno med vsemi tremi CUDV v KRVS ima CUDV Črna **najslabši bivalni standard** - ne le, da imajo 4-posteljne sobe, v tri- in štiri-posteljnih sobah živi slaba polovica vseh stanovalk_cev; zaradi slabega bivalnega standarda je Socialna inšpekcija (2018) prepovedala nove sprejeme v IVO, Varuh človekovih pravi pa je že v l. 2017 poudarjal potrebo po izboljšanju bivalnih standardov s povečanjem stanovanjskih skupin; s slabim bivalnim standardom so kršene pravice do ustrezne življenjske ravni in socialnega varstva ter pravica do spoštovanja zasebnosti (Konvencija ZN o pravicah invalidov, 22. in 28. člen, kot je razvidno iz letnih poročil ZUDV Dornava za leta od 2015 dalje (vir: AJPES) so preuredili večposteljne sobe v največ tri-posteljne in si za ta bivalni standard ves čas prizadevajo, v zadnjih dveh letih v poročilih navajajo željo po več enoposteljnih sobah; iz letnega poročila 2018 CUDV Dobrna je razvidno, da imajo največ tri-posteljne sobe (vir: letno poročilo za 2018, AJPES);
- CUDV Črna se nahaja v **koroški statistični regiji**, ki je v nekaterih primerjavah v slabšem položaju kot pomurska (v kateri se nahaja ZUDV Dornava) – že vrsto let ima najmanj stanovanj na 1000 prebivalk_cev (od vseh statističnih regij in od vseh treh regij iz Vzhodne kohezijske regije, v katerih so CUDV), odrezanost od drugih delov Slovenije zaradi slabih prometnih povezav;
- primerjalno z najmanjšim CUDV v KRVS, t.j. CUDV Dobrna, je CUDV Črna več kot 2x večji od CUDV Dobrna (IVO); prav tako ima CUDV Črna več izkušenj z DI (npr. CUDV Dobrna med cilji deinstitucionalizacije ne omenja, med kratkoročnimi sicer navaja odprtje prve bivalne enote.

Podrobnejše pojasnilo o izboru tega CUDV v KRVS podajamo v Prilogi 01.

Operacija bo prispevala k doseganju ciljev Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020. Resolucija v drugem cilju vezanem na spremembo razmerja med uporabniki skupnostnih oblik socialnega varstva in uporabniki institucionalnih oblik (Uradni list RS, št. 39/13) v Sloveniji do leta 2020 predvideva bistveno okrepljene skupnostne storitve socialnega varstva, in sicer tako, da se bo povečal delež uporabnikov skupnostnih oblik socialnega varstva. V razdelku C.7 Institucionalno varstvo oseb z duševno motnjo je opredeljen cilj povečanje obstoječega števila vključitev na okvirno 1.000 mest, od tega 60 % mest vključenih v različne oblike organiziranih nastanitev v skupnosti. Predmetna operacija zagotavlja povečanje organiziranih nastanitev v skupnosti in storitve vključenim osebam.

Prva alineja prvega odstavka 25. člena Uredbe določa, da je lahko odločitev o podpori izdana brez izvedbe postopka, določenega v 24. členu Uredbe, če ima operacija neposredno podlago v zakonu ali strategiji na nacionalni ravni.

Kot sledi iz zgoraj navedene obrazložitve, so podani pogoji za neposredno potrditev operacije, saj ima CUDV Črna podlago za izvedbo operacij v zakonu in strategiji na nacionalni ravni.

2. CILJI PROJEKTA

2.1 Namen projekta

Namen projekta je pilotna izvedba procesa DI zavoda CUDV Črna, s čimer se predvideva povečanje in ohranjanje dostojanstva uporabnikov, ki se ob ustrezni podpori navkljub oviranosti vrnejo nazaj v skupnost, da lahko živijo čim bolj samostojno življenje. Dodatno bo projekt prispeval k (i) zniževanju institucionalizacije ter s tem omogočiti čim bolj normalno vključevanje in ohranjanje uporabnikov v socialnem oz. lokalnem okolju in (ii) prilagoditvi delovanja in metod dela obstoječih izvajalcev institucionalnih storitev ter uporabnikom omogočil podporo za samostojnejše življenje.

2.2 Cilji projekta

Projekt zasleduje naslednje strateške cilje:

- krepitev procesa deinstitutionalizacije v Sloveniji,
- razvoj novih in nadgradnja že obstoječih oblik in metod dela v socialnem varstvu in obravnave uporabnikov socialnovarstvenih storitev ter individualizacija storitev socialnega varstva,
- vzpostavljene smernice preobrazbe/konverzije izvajalcev institucionalnega varstva v smeri DI,
- senzibiliziranje okolja do konceptov DI in intelektualnih oviranosti,
- odpravljanje stigme do oseb z motnjami v duševnem razvoju in oseb s težavami v duševnem zdravju.

2.3 Ciljne skupine projekta

Projekt naslavlja ciljni skupini (i) izvajalcev storitev tj. zaposleni v CUDV Črna, (ii) osebe, ki potrebujejo programe tj. uporabniki CUDV Črna in osebe z motnjo v duševnem razvoju in težavami v duševnem zdravju.

Ciljna skupina (ii) osebe, ki potrebujejo programe tj. uporabniki CUDV Črna in osebe z motnjo v duševnem razvoju in težavami v duševnem zdravju, bo zajemala:

- stanovalci CUDV Črna, ki se bodo v okviru projekta preselili v skupnost (70 uporabnikov),
- stanovalci CUDV Črna, ki se tekom projekta še ne bodo preselili v skupnost (88),
- posamezniki z motnjo v duševnem razvoju, ki trenutno ne prejemajo storitve s strani CUDV Črna, bi jih pa potrebovali (uporabniki na čakalni listi za sprejem v zavod CUDV Črna in drugi uporabniki v skupnosti, ki se bodo tekom projekta obrnili na CUDV Črna).

2.4 Kazalniki projekta

Kazalnik rezultata

Na ravni projekta se bosta spremljala naslednja kazalnika rezultata:

- **ID 9.14 Delež vključenih odraslih in otrok, ki ob izhodu ne bodo vključeni v institucijo – 100% v KRVS;**
- **ID 9.12 Delež vključenih, ki ob izhodu ne bodo vključeni v institucijo: 100% v KRVS.**

Rezultat bo merjen v letnih poročilih.

Na ravni projekta je določen še dodatni specifični kazalniki rezultata:

- Dve tretjini¹ vključenih odraslih, pri katerih je v šestih mesecih po preselitvi/obravnavi zaznati napredek v samostojnosti, avtonomiji, kakovosti življenja in samoiniciativnosti. Doseganje kazalnika se bo ugotavljalo na podlagi rezultatov validiranega vprašalnika o kakovosti življenja uporabnikov in analize individualnih načrtov.

Rezultat bo merjen v letnih poročilih.

Kazalnik učinka

Na ravni projekta se bosta spremljala naslednja kazalnika učinka:

- **ID 9.18 število vključenih odraslih in otrok – 100 v KRVS;**
- **ID 9.16 število vključenih – 100 v KRVS.**

Na ravni projekta so določeni še dodatni specifični kazalniki učinkov, in sicer

- priprava/izdaja priročnika za načrtovanje in izvedbo preobrazbe CUDV - 1,
- podpora za preselitev vsaj 70 uporabnikov CUDV Črna v t. i. manjše stanovanjske skupine s 4-6 uporabniki na enoto²;
- izdelava 158 osebnih načrtov (oz. za vse stanovalce centralne zgradbe CUDV Črna),
- priprava osebnih načrtov: najmanj 70 osebnih načrtov stanovalcev, ki se bodo preselili v okviru projekta, najmanj 88 osebnih načrtov preostalih stanovalcev centralne zgradbe CUDV Črna in najmanj 30 osebnih načrtov zunanjih uporabnikov (ki niso stanovalci CUDV Črna),
- priprava smernic oziroma učnega načrta za izvedbo izobraževanja za DI (v drugih okoljih) – 1,
- vzpostavitev izobraževalno-konferenčnega centra – 1,
- vključitev v izobraževanja in usposabljanja – najmanj 80% vseh stanovalcev CUDV Črna (cca 175 oseb), si zaposleni v zavodu CUDV Črna (trenutno 228), najmanj 60 zunanjih uporabnikov z intelektualnimi ovirami ali TDZ in najmanj 45 sorodnikov in/ali zakonitih zastopnikov ljudi z intelektualnimi ovirami/s TDZ,
- izvedba delavnic – najmanj 57,
- priprava predloge oziroma instrumentarija za pripravo osebnega načrta, ki služi kot orodje drugim izvajalcem institucionalnega varstva – 1,
- analiza možnosti zaposlitve in podpornih storitev za zaposlitev in pridobitev formalne izobrazbe za ljudi z intelektualnimi ovirami /TDZ – 1,
- izdelava priročnika za načrtovanje preobrazbe in teritorializacije,

¹ Vrednost kazalnika je osnovana na dosedanjih izkušnjah sorodnih projektov in praks iz tujine (npr. Evalvacija dolgotrajne oskrbe 2019-2020), ki kažejo, da evalvacijo kakovosti zaradi faznega vključevanja posameznikov in načina meritve, ki bo merjena na treh različnih točkah življenja uporabnika, merimo na približno 2/3 vseh vključenih uporabnikov. To se bo upoštevalo tudi v projektu »Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem«: kakovost bomo merili na najmanj dveh točkah življenja uporabnika (pred preselitvijo in po preteku določenega časa po preselitvi - 6 mesecev in eno leto).

² Infrastruktura za zagotovitev pogojev za preselitev bo zagotovljena v okviru operacije »Vzpostavitev stanovanjskih skupin za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju na območju Vzhodno Kohezijske Regije«.

- izdelava evalvacija kakovosti življenja uporabnikov – 3,
- izvedba posvetov – 11,
- usposobljeni zaposleni za prenos znanja, pridobljenega na izobraževanjih na druge zaposlene znotraj zavoda in v druge CUDV – 12,
- posnet dokumentarni film – 1,
- izdaja publikacije o deinstitucionalizaciji zavoda - 1.

3. Analiza lokacije in regija izvajanja projekta

Aktivnosti projekta se bodo izvajale na območju vzhodne kohezijske regije (KRVS), kjer je tudi sedež upravičenca CUDV Črna. CUDV Črna se nahaja v občini Črni na Koroškem, ki je ena od 12 občin v koroški statistični regiji. Najbližja so občina Mežica (8 km), Prevalje (16 km) in Ravne na Koroškem (19,7 km). Do meje z Avstrijo (Holmec) je 15,3 km, do Slovenj Gradca je 32,3 km, do Velenja 35,4 km in do Ljubljane 105 km.³

Projekt se bo izvajal na treh območjih – Mežiška dolina, Slovenj Gradec - Mislinja, Dravograd - Radlje ob Dravi, kjer bodo kot vstopne točke delovale t. i. informativne pisarne za skupnostne storitve. Ključni namen projekta je zagotoviti podlage za zaključek procesa DI zavoda in vzpostaviti model DI zavoda, ki bi služil kot model preobrazbe izvajalcev institucionalne oskrbe.

Vsa tri območja smo izbrali glede na:

1. Podatke o tem, iz kje prihajajo stanovalci (podatki o stalnem prebivališču stanovalcev CUSV Črna)

Stanovalci CUDV Črna prihajajo iz 70 različnih občin. Iz občin koroške statistične regije (Črna na Koroškem, Dravograd, Mežica, Mislinja, Muta, Podvelka, Prevalje, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Ribnica na Pohorju, Slovenj Gradec, Vuzenica) prihaja slabih 40% vseh stanovalk in stanovalcev.⁴

2. Oddaljenost od centralne stavbe CUDV Črna na Koroškem, prometne povezave in upravna ureditev koroške regije

Zaradi povečanja obsega terenskega dela, logistike in učinkovitosti izvajanja storitev v skupnosti, smo se osredotočili na okolja vseh občin koroške statistične regije. Oddaljenost občin v Mežiški dolini od centrale stavbe CUDV Črna je do 20 km, Slovenj Gradca 32,3 km in Dravograda – Radlje ob Dravi 27,8 km – 45,2 km. Do vseh omenjenih občin je tudi edina javna prometna (avtobusna) povezava, železniške povezave ni. Poleg tega je smiseln izbor teh območij tudi povezanost občin v npr. statistično (koroško) regijo po SURS ter v združenem centru za socialno delo – npr. CSD Koroška združuje enote Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec, Dravograd in Radlje ob Dravi.

³ Viri: http://kraj.eu/city_distance/slo, <https://maps.google.com>.

⁴ Podatki na dan 31.12.2019, točno št. stanovalk_cev iz občin koroške statistične regije: 84.

4. AKTIVNOSTI PROJEKTA

4.1. POPIS AKTIVNOSTI PROJEKTA

Projekt predvideva transformacijo oziroma nadaljevanje DI CUDV Črna, kot jo narekujejo Skupne evropske smernice za prehod k skupnostnim oblikam oskrbe. V okviru projekta bomo pripravili načrt preobrazbe zavoda, ki bo predvideval krepitev moči predvsem uporabnikov, pa tudi zaposlenih in skupnosti. Tekom projekta se bo iz zavoda preselilo najmanj 70 stanovalcev, tiste, ki bodo ostali v zavodu, pa bodo zaposleni aktivirali z osebnimi načrti in večanjem njihovega vpliva nad storitvami in vsakdanjim življenjem. Za uporabnike, ki so v tem trenutku potencialni uporabniki CUDV Črna, bomo tekom projekta vzpostavili informacijske pisarne in mobilni tim, ki jih bo zagotavljal oskrbo v skupnosti. Ključna novost, ki jo projekt prinaša, so novi načini dela in metode v skupnosti, ki jih do zdaj v CUDV Črna niso uporabljali.

Projekt bo potekal na treh ravneh: (i) (potencialnih) uporabnikov CUDV Črna, (ii) upravičenca CUDV Črna in (iii) skupnosti.

Na ravni uporabnikov, bodo projektne aktivnosti vezane na tri ciljne skupine uporabnikov in sicer:

- stanovalci CUDV Črna, ki se bodo v okviru projekta preselili v skupnost (70 uporabnikov),
- stanovalci CUDV Črna, ki se tekom projekta še ne bodo preselili v skupnost (88),
- ljudje z intelektualnimi ovirami, ki trenutno ne prejemajo storitev s strani CUDV Črna, bi jih pa potrebovali (uporabniki na čakalni listi za sprejem v CUDV Črna in drugi uporabniki, v skupnosti ki se bodo tekom projekta obrnili na CUDV Črna).

Na ravni upravičenca bodo projektne aktivnosti vezane predvsem na:

- usposabljanje in izobraževanje zaposlenih,
- razvoj metod dela (nadgradnja metod dela, ki se že uporabljajo in razvijanje novih metod dela),
- storitve (okrepitev in razvoj storitev v skupnosti).

Na ravni skupnosti, bodo projektne aktivnosti vezane predvsem na:

- ozaveščanje strokovne in širše, laične javnosti,
- vzpostavljanje sodelovanja in sodelovanje z že obstoječimi službami v skupnosti (ZD, CSD, ZRSZ, NVO, LAS, idr.),
- vzpostavljanje sodelovanja in sodelovanje z akterji na lokalni ravni (občine, kulturna, športna in druga društva, šole).

Prav tako bomo s projektom prispevali k iskanju rešitev na sistemski ravni. Glede na izkušnje, ki jih bomo v projektu pridobili, bomo:

- izdelali priročnik za načrtovanje preobrazbe CUDV v Sloveniji,
- izdelali učni načrt za izobraževanja za metode DI v drugih CUDV,
- vzpostavili izobraževalno-konferenčni center v CUDV Črna,
- pripravili predloge oziroma instrumentarij za pripravo osebnega načrta, ki služi kot orodje drugim izvajalcem institucionalnega varstva.

V okviru projekta bo torej pripravljen načrt preobrazbe zavoda in njegova izvedba. Osebe zavoda bo do-usposobljeno za metode DI in pripravljeno za delo z uporabniki v skupnosti. Vsaj

70 stanovalcev zavoda se bo preselilo v skupnost, kjer bodo vzpostavljeni pogoji za njihovo vključevanje v aktivnosti vsakdanjega življenja in v skupnost (v aktivnosti v lokalni skupnosti). Sočasno s preselitvijo stanovalcev bomo ozaveščali skupnost z namenom njene krepitve in večanja strpnosti.

4.2 Natančnejši popis aktivnosti in načrtovani specifični kazalniki učinka

Aktivnost 1: Upravljanje projekta »Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem«

Podaktivnost 1.1 Vodenje projekta

Za vodenje projekta bosta vzpostavljena dva tima, in sicer koordinacijski tim in jedrni tim. V koordinacijskem timu bodo direktor zavoda (CUDV Črna), vodja projekta (CUDV Črna), konzultant za načrtovanje preobrazbe in izvajanje projektnih aktivnosti (IRSSV), konzultant za načrtovanje izobraževanj in razvoj metod dela v skupnosti (IRSSV) in raziskovalec (IRSSV). Naloga koordinacijskega tima bo usklajevanje in koordinacija vseh aktivnosti, zajetih v projektnem načrtu in v načrtu preobrazbe zavoda.

Koordinacijski tim bo imel redne mesečne sestanke, na katerih bo spremljal opravljene aktivnosti in reševal trenutno odprta vprašanja. Na pol leta bo tim preveril ali vse aktivnosti potekajo v skladu s projektom in načrtom preobrazbe, katere aktivnosti so bile izvedene in katere je še potrebno izvesti, kje so ovire in priložnosti in na kaj je potrebno paziti v naslednjih šestih mesecih. Koordinacijski tim bo deloval kot podpora jedrnemu timu.

Naloge koordinacijskega tima:

- spremljanje izvajanja projekta, spremljanje napredka na projektu, poročanje o doseženih ciljih in priprava predlogov za spremembe, koordinacija in administracija projekta,
- spremljanje izvajanja in doseganja ciljev načrta preobrazbe,
- dopolnjevanje in spreminjanje načrta preobrazbe tekom projekta (po potrebi),
- zagotavljanje podpore jedrnemu timu.

Jedrni tim projekta bodo sestavljali novo zaposleni na projektu. Tim bo multidisciplinarni, v njem bodo zaposleni s področja družbenih ved in zdravstvenega varstva. Jedrni tim bo štel predvidoma 12 članov. Jedrni tim se bo sestajal na rednih tedenskih sestankih, na katerih bo reflektiral pretekle dejavnosti projekta in načrtoval prihodnje aktivnosti. Naloga jedrnega tima bo tudi vzpostavljanje projektnih delovnih skupin, spremljanje njihovega delovanja in zagotavljanje podpore le tem.

Naloge jedrnega tima:

- oblikovanje delovnih skupin in sodelovanje v delovnih skupinah,
- spremljanje aktivnosti delovnih skupin in doseganja ciljev v okviru delovnih skupin,
- zagotavljanje podpore delovnim skupinam (svetovanje in mentorstvo).

Za spremljanje procesa preobrazbe znotraj projekta bomo oblikovali usmerjevalno skupino, ki bo v podporo celotnemu projektnemu timu tekom projekta in bo komentirala oziroma predlagala dopolnitve dokumentov, ki bodo nastajali tekom projekta (npr. načrt preobrazbe). Usmerjevalna skupina bo imela pet članov, strokovnjakov na področju DI in vzpostavljanja skupnostnih storitev. Potrebujemo strokovnjake iz petih področij, in sicer strokovnjake iz

področja zdravstva (1), socialne politike (1), socialnega varstva (1), strokovnjaka na področju managementa in organizacije (1) in s področja vzpostavljanja uporabniških iniciativ in vključevanja uporabnikov (1). V usmerjevalni skupini bo sodelovalo pet strokovnjakov:

- z mednarodnimi izkušnjami s področja DI in intelektualnih oviranosti,
- ki imajo delovne izkušnje s področja DI in intelektualnih oviranosti,
- ki imajo delovne izkušnje na področju razvijanja in vzpostavljanja storitev po osebni meri v skupnosti, doma ali v tujini.

Usmerjevalna skupina bo imela posvetovalno vlogo v projektu, kar pomeni, da se bodo lahko člani jedrnega in koordinacijskega tima z njimi posvetovali ob večjih organizacijskih, pa tudi vsebinskih vprašanjih oz. ovirah. Hkrati pa bo vloga usmerjevalne skupine strokovni pregled gradiv, ki bodo pripravljena v okviru projekta. Glavni poudarek bo na krepitvi in opolnomočenju zaposlenih v CUDV Črna, za nove metode dela, osvajanje znanja s področja DI in vpeljevanje sprememb v zavodu tekom procesa preobrazbe zavoda.

Partner bo sodeloval v koordinacijskem timu. Izvajal bo konzultacije (svetovanje in mentoriranje) jedrnemu timu.

Naloge usmerjevalne skupine:

- sodelovanje na dveh sejah letno, na katerih bosta koordinacijski tim in jedrni tim predstavila aktivnosti in dosežke projekta,
- strokovni pregled dokumentov, pripravljenih v času projekta,
- izvajanje konzultacij za jedrni in koordinacijski tim,
- sodelovanje na zaključni konferenci.

Rezultat podaktivnosti 1.1:

- uspešno zaključen projekt, uspešno izvedene in zaključene aktivnosti na operaciji, pravočasno poročanje skladno z obveznostmi, sodelovanje s PO ter upoštevanje navodil ter noveliranih navodil PO.

Neposredni učinki podaktivnosti 1.1 :

- vzpostavljen koordinacijski tim – 1,
- vzpostavljen jedrni tim – 1,
- vzpostavljena usmerjevalna skupina – 1,
- vzpostavljene delovne skupine – 6,
- pripravljena letna poročila o izvedbi projekta – 4.

Podaktivnost 1.2 Informiranje in komuniciranje

Aktivnost Informiranja in komuniciranja se izvaja z namenom krepitve obveščenosti o izvedbi projekta ter obveščanja o sofinanciranju operacije s sredstvi Evropskega socialnega sklada.

Podaktivnost 1.2 obsega pripravo in izvedbo promocije operacije »Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem«. Promocija operacije »Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem« vključuje upoštevanje Navodil OU na področju komuniciranja vsebin evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2014 – 2020, tj. ustrezno označevanje informativnih in komunikacijskih gradiv ter obveščanje javnosti o pomoči Unije.

Upravičenec bo pri izvajanju vseh aktivnosti upošteval zahteve glede obveščanja in informiranja javnosti in uporabe logotipov v skladu s 115. in 116. členom Uredbe št. 1303/2013/EU, navodili OU in PO ter na zahtevo PO oziroma OU poročal o izvajanju.

Aktivnost 2: Izvajanje projekta

Aktivnost 2 je deljena na podaktivnosti: 2.1 Preobrazba zavoda CUDV Črna, 2.2 Krepitev kompetenc kadrov in opolnomočenje uporabnikov v procesu preselitve, 2.3 Razvoj in preizkušanje skupnostnih storitev in storitev, ki preprečujejo institucionalizacijo in 2.4 Ozaveščanje skupnosti in širše javnosti ter ustvarjanje pogojev za boljšo vključenost uporabnikov v skupnost

Podaktivnost 2.1 Preobrazba zavoda CUDV Črna

Načrt preobrazbe

Upravičenec CUDV Črna bo pripravil in izpeljal aktivnosti za preobrazbo zavoda CUDV Črna v smeri DI, individualizacije storitev in dodatnega odpiranja v skupnost.

Jedrni tim bo na osnovi obstoječih podatkov izpolnil profil zavoda in skupnosti, ki bo podlaga za pripravo načrta preobrazbe in priročnika za načrtovanje preobrazbe CUDV v Sloveniji.⁵ Profil zavoda in skupnosti se izpolni z že obstoječimi podatki (pregled literature, poročil in že zbranih statistik), kot tudi z opravljenimi intervjuji in fokusnimi skupinami z uporabniki in zaposlenimi v CUDV Črna in z opazovanjem. Za pripravo načrta preobrazbe bo predvidoma izvedenih sedem delavnic. Pri pripravi načrta preobrazbe bo sodelovala tudi usmerjevalna skupina.

Načrt preobrazbe zavoda bo dokument, ki zajema:

- osebno izkaznico zavoda (vsi osnovni podatki),
- vizijo in strategijo zavoda,
- cilje projekta in preobrazbe na letni ravni in njihovo operacionalizacijo na letni ravni,
- načrt dinamike preselitev,
- načrt izobraževanja zaposlenih.

Načrt preobrazbe bo pripravljen v okviru dveh mesecev po začetku izvajanja projekta. Člani jedrnega tima se bodo hkrati s pripravljanjem načrta preobrazbe usposabljali za prenos znanja o načrtovanju preobrazbe v druga okolja (»training the trainers«). Načrt preobrazbe se bo predvidoma 1x letno pregledal in revidiral glede na dosežene cilje in izkušnje in komentarje uporabnikov, zaposlenih ali usmerjevalne skupine. Načrt bo predstavljen Svetu zavoda, na Zboru stanovalcev in na Zboru zaposlenih, podrobneje pa bomo načrt predstavili in dopolnili še na skupščinah oz. sestankih posameznih oddelkov v zavodu, na katerih bodo prisotni tako stanovalci kot zaposleni. Na slednjih bodo lahko podali pripombe in dopolnitve načrta. Končni načrt (dopolnjen s predlogi in popravki stanovalcev in zaposlenih) pa bo ponovno predstavljen in predlagan v potrditev na Svetu zavoda, Zboru stanovalcev in Zboru zaposlenih.

⁵ Profil zavoda je opomnik, namenjen zbiranju podatkov o zavodu (o organizaciji in metodah dela, o prostorih zavoda, o zaposlenih in stanovalcih ipd.), profil skupnosti pa je kratek opis okolijskega, političnega, pravnega in ekonomskega konteksta skupnosti, v kateri je upravičenec CUDV Črna.

Teritorializacija zavoda

Zavod CUDV Črna je trenutno prostorsko organiziran tako, da so na enem oddelku nastanjeni stanovanjci s podobno stopnjo intenzivnosti potreb. V okviru načrta preobrazbe bodo oddelki organizirani glede na okolje, kamor se bodo uporabniki preselili tj. – teritorializacija. Slednje bomo izpeljali s pomočjo skupščin oz. sestankov na oddelkih in s pomočjo osebnih načrtov (kam se bodo uporabniki preselili).

Aktivnosti, ki jih bo zajemala teritorializacija, so torej: (i) organizirane tedenske oddelčne skupščine oz. sestanki; (ii) izdelava osebnih načrtov in popis stanovalcev glede na okolje, kamor se želijo preseliti; (iii) oblikovanje oddelkov po območjih, kamor se bodo stanovanjci preselili (Mežiška dolina, Slovenj Gradec – Mislinja, Dravograd – Radlje ob Dravi); (iv) preselitev stanovalcev znotraj zavoda na oddelek, ki ustreza območju, kamor se bodo preselili; (v) organizacija osebja, glede na teritorializacijo⁶.

Priročnik za načrtovanje preobrazbe posebnih zavodov

Jedrni tim bo po prvem letu izvajanja načrta preobrazbe, načrtovanja preobrazbe in izvajanja ciljev, pripravil priročnik za načrtovanje preobrazbe CUDV, ki se bodo lahko uporabili tudi v drugih okoljih in izvajalcih institucionalnega varstva.

Partner bo zagotavljal svetovanje in mentorstvo upravičencu pri izdelavi in izvajanju načrta preobrazbe, pri izdelavi priročnika za načrtovanje preobrazbe in pri načrtovanju teritorializacije.

Rezultat podaktivnosti 2.1:

- uspešno izvedena preobrazba upravičenca CUDV Črna

Neposredni učinki podaktivnosti 2.1:

- izvedene delavnice za pripravo načrta preobrazbe – 7,
- pripravljen profil upravičenca CUDV Črna – 1,
- pripravljen profil skupnosti – 1,
- pripravljen načrt preobrazbe – 1,
- pripravljen priročnik za načrtovanje preobrazbe v e-obliki – 1,
- pripravljeno orodje za pripravo profila izvajalca institucionalnega varstva – 1,
- pripravljeno orodje za pripravo profila skupnosti – 1,
- osebe usposobljene za načrtovanje preobrazbe in prenos znanja v druge CUDV – 5,
- oblikovani oddelki glede na okolja, kamor se bodo uporabniki preselili – 3,
- dopolnjen organigram zavoda – 1,
- strategija za vključevanje stanovalcev v projektne aktivnosti – 1,
- strategija za komuniciranje, poročanje in shranjevanje dokumentacije -1.

Podaktivnost 2.2 Krepitev kompetenc zaposlenih (strokovnih kadrov) in opolnomočenje uporabnikov v procesu preselitve

⁶Tisto osebje, ki bo delalo v določenem okolju (npr. v Mislinjski dolini), bo delalo na istem oddelku kjer so stanovanjci, ki se bodo tja preselili (oddelek Mislinjska dolina).

Krepitev kompetenc zaposlenih

Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih

Za uspešno izvedbo procesa DI je usposabljanje zaposlenih ključnega pomena. Predvsem je potrebno **zagotoviti usposabljanja za vodilne in nosilne delavce**, ki bodo imeli ključno vlogo pri izvedbi procesa DI, pri čemer je pomembno, da se zajame tudi ostale udeležence procesa.

Za krepitev kompetenc zaposlenih in uporabnikov bo vzpostavljena delovna skupina za izobraževanje, ki bo skupaj z vodjo izobraževanj in partnerjem projekta pripravila načrt izobraževanja, vodja izobraževanj pa bo koordiniral njihovo izvedbo.

Izobraževanja in usposabljanja bodo organizirana za jedrni tim, ki bo po končanem izobraževanju prenesel znanja na druge zaposlene oziroma sodelujoče v procesu. Usposabljanja bodo predvidoma izvedena v obliki izkustvenih delavnic in kasnejših konzultacij pri uvajanju metod. Pri čemer se predvideva, da se bo jedrni tim izobrazil za uporabo in izobraževanje iz ene izmed navedenih metod (normalizacija⁷ ali prevrednotenje družbenih vlog, timsko delo, osebno načrtovanje, analiza tveganja, ključni delavci, razreševanje konfliktov, hitra ocena potreb in storitev ipd.), nato pa pripravil program izobraževanja in usposabljanje izvedel še za druge zaposlene v zavodu. Izobraževanje bo predvidoma potekalo v obliki manjših skupin, do 15 oseb.

Gre predvsem za krepitev znanj in veščin na tistih področjih, ki jih potrebujejo zaposleni za razvoj zavoda in prehod v skupnostne oblike bivanja. Dodatno je potrebno zagotoviti tudi usposabljanja z naslednjih področij: psihosocialna rehabilitacija, vodenje kadrov – management upravljanja, itd. Vsebinska področja usposabljanj so opredeljena okvirno in se bodo po potrebi dopolnjevala.

60% usposabljanj bodo izvedli zunanji izvajalci, saj gre pri določenih temah izobraževanj za spretnosti, znanja in metode, ki so specializirani za določena strokovna področja, za katere partner in upravičenec nimata dovolj znanja in izkušenj. Partner pa bo izvedel 40% izobraževanj. Izvajalci usposabljanj bodo vrhunski strokovnjaki z mednarodnimi izkušnjami na področju DI, predvsem v razvijanju novih storitev in metod dela v skupnosti, ki jih še ne poznamo oz. jih še nismo uvedli, in domači strokovnjaki, ki nudijo supervizijo v procesu DI konceptov dela.

Predvidoma bodo najeti izvajalci z:

- mednarodnimi izkušnjami vzpostavljanja storitev po osebni meri v skupnosti, izkušnjam iz osebnega načrtovanja in preselitvam v skupnost,
- mednarodnimi izkušnjami na področju DI,
- mednarodnimi izkušnjami vzpostavljanja skupnostnih oblik bivanja za ljudi, ki doživljajo dolgotrajne stiske,
- izkušnjami razvoja socialne politike na področju DI in oskrbe v skupnosti,
- izkušnjami dela na področju zagovorništva, delovne terapije in uvajanju ključnih delavcev v času procesa preobrazbe,
- z izkušnjami dela na področju človekovih pravic ljudi, ki doživljajo dolgotrajne stiske,
- domači strokovnjaki, ki bodo izvajali supervizijo za zaposlene za podporo integracije novo osvojenih teoretičnih znanj s praktičnimi izkušnjami.

⁷ Normalizacija pomeni večanje izbire – večanje nadzora uporabnikov nad svojim življenjem; razvijanje udeležbe stanovalcev pri razvijanju, vodenju in organizaciji storitev; poglobljanje odnosov – razvijanje toplih, prijateljskih odnosov in prevzemanje spoštovanih vlog v družbi; individualizacija razvoja uporabnikov – osebni razvoj uporabnika in stopnjevanje druženja – širjenje socialne mreže uporabnikov tudi izven krogov ljudi s TDZ/intelektualnimi ovirami in izvajalcev storitev.

Usposabljanja bodo predvidoma bolj pogosta v prvih dveh letih projekta.

Razen uvodnih tem deinstitucionalizacije in normalizacij, bodo ostala izobraževanja organizirana tako, da se bo v zavodu intenzivno usposobilo 12 ljudi, ki bodo nato znanje prenesli na ostale zaposlene in tudi v druge CUDV. Izobraževanje bo terensko in izkustveno. Od izvajalcev izobraževanj se pričakuje, da izvedejo izobraževanje, nato pa s konzultacijami in terenskim delom podprejo zaposlene pri uvajanju metode.

Teme izobraževanj, ki jih bomo tekom projekta izvedli, so:

- uvod v DI (osnovni koncepti);
- normalizacija;
- osebno načrtovanje in izvajanje;
- uporaba virov za doseganje sprememb v življenjskem svetu uporabnika;
- ključni delavci;
- analiza tveganja;
- timsko delo;
- vzpostavljanje novih služb;
- razumevanje diagnoz;
- delo v kriznih timih, delo v situacijah s potrebo po umiku;
- droge in alkohol;
- demenca
- delo z ljudmi, ki slišijo glasove;
- lahko branje;
- pomoč na domu,
- vključevanje staršev, svojcev, širšega (domačega) okolja;
- problematika nameščanja s sklepi sodišča;
- zaposlovanje uporabnic_kov;
- stanovanjska oskrba;
- ocena potreb;
- krepitev skupnosti;
- zagovorniška drža;
- etika vključevanja;
- uporabniška perspektiva;
- fleksibilno in učeče se vodenje;
- dialoško reševanje konfliktov;
- podpora formalnim in neformalnim pomočnikom;
- uporabniška združenja;
- projektno delo;
- skupno odločanje, odločanje s podporo;
- okrevanje;
- vrstniška podpora;
- samozagovorništvo;
- pogajanje in mediacija;
- hitra ocena potreb in storitev;
- podpora uporabnika in učenje spretnosti za samostojno življenje⁸.

⁸1. V okviru skupinskih delavnic se bo naslovlilo: konstruktivno reševanje problemov, komunikacija, aktivno poslušanje; urejanje strukture in spisek zadolžitev (kuhanje, priprava, nabava, itd.) po osebah, ki živijo v stanovanjskih skupinah. Vzpostavljanje dnevnega reda (ura vstajanja, ura obrokov, prosti čas), izdelava plakatov za slikovni prikaz.

2. V okviru skupinskih delavnic se bo naslovlilo: varno delo v kuhinji, varnost v kopalnici, sortiranje in pranje perila, učenje aktivnosti, katere bodo uporabniki izvajali sami (sprva pod nadzorom, kasneje samostojno), izdelava plakatov za slikovni prikaz.

3. V okviru skupinskih delavnic: skrb zase (umivanje, preoblačenje, itd.- glede na potrebe uporabnikov in nivo sposobnosti), izdelava plakatov za slikovni prikaz.

4. Računalniško opismenjevanje: uporaba spleta, računalniških programov (po težavnosti in sposobnosti uporabnika),

5. Aktivnosti za krepitev socialne vključenosti (vključevanje v obstoječe programe, projekte).

Prenos dobrih praks iz tujine v domače okolje

V okviru projekta bodo organizirane tudi štiri strokovne ekskurzije za 12 zaposlenih na projektu. Strokovne ekskurzije bodo namenjene spoznavanju dobrih praks preselitev uporabnikov iz institucionalnega varstva in vzpostavljanja novih storitev v skupnosti in bodo organizirane v državi, kjer so storitve v skupnosti dobro organizirane za ljudi z ovirami in kjer so že preobrazili zavode, namenjene ljudem z dolgotrajnimi stiskami.

Predvidevamo 4 ekskurzije, na katerih si bodo zaposleni na projektu (15) lahko pogledali 4 različne prakse DI in metod dela v skupnosti, in sicer:

- izvajanje DI s pomočjo ESS sredstev in metode dela in storitve v skupnosti namenjene ljudem z intelektualnimi ovirami,
- skupnostne oblike prostorov za umik in zagotavljanje zaposlitvenih možnosti za ljudi z intelektualnimi ovirami,
- metode dela za zagotavljanje vključenosti uporabnikov pri razvoju skupnostnih storitev in razvoj uporabniških organizacij,
- metode dela zagotavljanje oskrbe po meri uporabnika - personalizirana oskrba.

Z ogledom in izmenjavo dobrih praks na področju DI v drugih državah EU (predvidoma Italija, Češka, Anglija in Norveška) bomo okrepili zmogljivost in strokovnost projektnega tima za izvajanje procesov DI, povečali kakovost pri pripravi, izvajanju in spremljanju projektnih aktivnosti, hkrati pa bomo promovirali projekt in prenesli inovativne pristope za obravnavo ciljnih skupin v domače okolje – ne samo v zavod CUDV Črna, ampak tudi v druge zavode v Sloveniji. To bomo naredili z delavnicami predstavitev in »predaje« znanja, ki jih bomo organizirali za druge zavode.

Podpora zaposlenim v procesu preobrazbe

Za podporo zaposlenim bodo organizirane individualne in skupinske oblike podpore s pomočjo zunanjih izvajalcev za krepitev kompetenc in bolj kakovostno delo (integracija novo osvojenih konceptov procesa DI v prakso):

- (i) skupine za samopomoč,
- (ii) intervizija in supervizija,
- (iii) mentorstvo,
- (iv) skupinsko in individualno svetovanje/coaching.

Delovna skupina bo pripravila smernice in učni načrt za izvedbo usposabljanj, ki podpirajo izvedbo procesa DI za uporabo v drugih okoljih.

Opolnomočenje uporabnikov v procesu preselitve in njihovih svojcev

Iz analiz izhaja, da uporabniki institucionalnega varstva pogosto ostajajo v institucijah, ker nimajo izbire, zaradi dolgotrajne institucionalizacije pa imajo tudi realne strahove o tem, ali bodo zmogli samostojno živeti, ne glede na predvideno podporo. Pred preselitvijo je potrebno uporabnike dodatno opolnomočiti z veščinami za samostojnejše življenje in jih seznaniti z vsebinami kot so npr. razvijanje in vzdrževanje pozitivnih medčloveških odnosov, vrstniške podpore, vzpostavljanje/vzdrževanje stikov s svojci/domačimi, učenje spretnosti za samostojno življenje, krepitev asertivnosti, samozagovorništvo, gospodinjske delavnice, upravljanje z denarjem ipd. Za podporo uporabnikom bodo organizirane individualne in skupinske oblike podpore za krepitev kompetenc in veščin za samostojnejše življenje: skupine za samopomoč, mentorstva, skupinskih in individualnih svetovanj/coachinga.

Strmelo se bo k oblikovanju inovativnih izobraževanj ali izobraževalnih modulov in uporabi inventivnih metod usposabljanja in opolnomočenja uporabnikov.

V okviru projekta bomo razvijali:

- vrstniško podporo (izvedba usposabljanja za vrstniško podporo in izvajanje vrstniške podpore),
- učilnica za samostojno življenje (usposabljanje za pridobitev gospodinjskih veščin, upravljanja z denarjem, delovanje lokalnega prevoza, vzpostavljanje in ohranjanje socialne mreže),
- samozagovorništvo (izvedba delavnic),
- krepitev asertivnosti (izvedba skupinskih in individualnih treningov asertivnosti).

Aktivnosti opolnomočenja uporabnikov bodo namenjene vsem trem skupinam uporabnikov, torej tistim, ki se bodo v okviru projekta preselili (70), kot tistim, ki se ne bodo, in tudi zunanjim zainteresiranim uporabnikom. Prav tako bomo na delavnice povabili svojce in zakonite zastopnike uporabnikov (svojem bomo zagotovili mesto na delavnici, v deležu 10% glede na število udeležencev na delavnico).

10% uporabnikov, ki se bo udeležilo izobraževanj in usposabljanj, bomo usposobili tudi kot izvajalce vrstniške podpore.

Prav tako se bodo vseh izobraževanj, ki smo jih predvideli za zaposlene, (navedli zgoraj - glej krepitev kompetenc zaposlenih) udeležili tudi uporabniki (na vsakem izobraževanju, bodo vsaj 3 uporabniki).

Termini izobraževanj in usposabljanj bodo določeni tekom izvajanja projekta. Izvajala se bodo celoten čas trajanja projekta.

Partner bo izvedel 40% izobraževanj in usposabljanj za zaposlene in uporabnike, sodeloval pri izdelavi načrta izobraževanj za CUDV Črna in pri pripravi smernic za izvedbo izobraževanja za deinstitutionalizacijo in pri vzpostavitvi učilnice za samostojno življenje.

Rezultat podaktivnosti 2.2:

- izboljšane kompetence zaposlenih (strokovni delavci) za izvedbo procesa deinstitutionalizacije;
- večja ozaveščenost o potrebni krepitvi kompetenc zaposlenih v socialnem varstvu;
- uporabniki, predvsem tisti, ki bodo preseljeni v stanovanjske skupine, so opolnomočeni za samostojno življenje.

Neposredni učinki podaktivnosti 2.2:

- izdelan načrt izobraževanj za CUDV Črna – 1,
- osebe usposobljene za prenos znanja pridobljenega na izobraževanjih, v druge posebne zavode – 12,
- število vključenih v izobraževanja in usposabljanja – 80% vseh stanovalcev CUDV Črna (cca 175 oseb), si zaposleni v zavodu CUDV Črna (trenutno 228), najmanj 60 zunanjih uporabnikov z intelektualnimi ovirami ali TDZ in najmanj 45 sorodnikov in/ali zakonitih zastopnikov ljudi z intelektualnimi ovirami/s TDZ,
- pripravljen nabor izobraževanj/usposabljanj – najmanj 250 ur izobraževanj/usposabljanj letno,
- izvedene delavnice – najmanj 50 delavnic,
- izvedene strokovne ekskurzije – 4,

- pripravljene smernice oziroma učni načrt za izvedbo izobraževanja za deinstitutionalizacijo (v drugih okoljih) – 1,
- vzpostavljena »učilnica« za samostojno življenje – 1,
- oblikovana skupina za samopomoč – 1,
- izvajanje mentorstva za uporabnike in zaposlene (skupinsko in individualno) – vključenih najmanj 30% zaposlenih in 30% stanovalcev zavoda CUDV Črna.

Podaktivnost 2.3: Razvoj in preizkušanje skupnostnih storitev, vključno s preventivnimi storitvami, ki preprečujejo institucionalizacijo

Skupnostne storitve vključujejo širok nabor storitev, ki posamezniku omogočajo, da lahko živi v skupnosti. Na eni strani zajemajo splošne storitve, kot so npr. stanovanjsko oskrba, izobraževanje, zaposlovanje, kultura in prosti čas, ki naj bi bile dostopne vsem, ne glede na oviranost oz. na to, koliko podpore potrebujejo. Na drugi strani pa zajemajo specializirane storitve, npr. stanovanjske skupine, oskrbovana stanovanja, kratkotrajne namestitve, prostore za umik, podporne aktivnosti za starše in svojce, mobilni tim, zagovorništvo, ključne delavce, podpora pri dnevnih aktivnostih, prevoz, prilagojene oblike komunikacije, vrstniška podpora, svetovalnice ipd. Gre torej za splošne storitve in za storitve, ki ljudem z oviranostjo omogočajo, da lahko kljub oviranosti živijo v skupnosti kot njeni polnovredni člani.

Storitve, ki preprečujejo institucionalizacijo, so prostori za umik, podporne aktivnosti za starše in svojce, zagovorništvo, ključni delavci, mobilni timi in druge. Slednje so namenjene podpori ljudem z intelektualnimi ovirami v situacijah, ko potrebujejo umik in tako nadomestijo nastanitev človeka v institucijo z zagotavljanjem podpore v skupnosti⁹. Storitve v skupnosti bomo razvili glede na potrebe uporabnikov.

Koordinacija preselitev

Za koordinacijo preseljevanja bodo oblikovane tri delovne skupine za koordiniranje preselitev. Naloga delovnih skupin bo pomoč pri osebni načrtovanju uporabnikov, spremljanje procesa izdelovanja osebnih načrtov in zagotavljanje podpore ključnim delavcem¹⁰ in uporabnikom pri pripravi osebnega načrta, izdelava natančnejše časovnice preselitev in koordinacija priprave na preselitev. Vodji osebnega načrtovanja bosta z analizo osebnih načrtov pripravili oceno potreb uporabnikov. Na podlagi ocene potreb uporabnikov bosta skupaj z delovno skupino za koordiniranje preselitev pripravili zemljevid oziroma katalog potreb. Storitve, ki se bodo izvajale, bodo sledile nastalemu zemljevidu oz. katalogu.

Priprava osebnih načrtov

Ključni delavci bodo skupaj s stanovalci pripravili osebni načrt (v nadaljevanju ON), v katerem bodo zajeti podatki o tem, kje bo uporabnik živel, kaj bo delal in katere storitve bo potreboval. ON uporabnika bo glavna metoda in orodje pri zagotavljanju storitev v skupnosti po osebni meri, kot jih predvidevajo Skupne Evropske smernice za prehod iz institucionalnih k skupnostnim oblikam oskrbe. Osebno načrtovanje bo namenjeno tudi pripravam na preselitev, saj se bodo zaposleni tekom načrtovanja z uporabniki pogovarjali o morebitnih dilemah v zvezi

⁹Common European Guidelines on the Transition from Institutional to Community-based Care, 2012; Deinstitutionalisation and Community living - outcomes and costs (DECLOC report), 2007.

¹⁰ Ključni delavci so lahko kdor koli od zaposlenih v zavodu. Vsak uporabnik si izbere svojega ključnega delavca. Navadno gre za osebo, ki ji uporabnik zaupa in se z njo dobro razume. Naloge ključnih delavcev so, da zagovarjajo interese uporabnika in skrbijo za izvedbo ciljev, ki jih uporabnik želi doseči in ki jih opredeli v osebni načrtu. Prav tako v primeru, ko se uporabnik pritoži glede česa, je ključni delavec tisti, ki mora v pritožbenem postopu zagovarjati interese uporabnika. Ključni delavci torej morajo pridobiti predvsem osnovna znanja iz zagovorništva, krepitve moči in uporabniške perspektive.

s preselitvijo, o tem kako bi uporabnik želel preživljati svoj prosti čas po preselitvi, s čim se bo ukvarjal, s kom se bo družil ipd.

ON bomo izdelovali tudi skupaj z uporabniki, ki se v času projekta ne bodo preselili iz CUDV Črna ter s tistimi, ki so potencialni uporabniki CUDV Črna (npr. na čakalni listi). Pri prvih bomo ON izdelali z namenom izboljšanja kvalitete življenja v zavodu in iskanja možnosti za uresničitev ciljev, kot jih bodo navedli v ON, pri drugih pa z namenom preprečevanja institucionalizacije. Uporabnikom bo skladno s prepoznanimi potrebami iz ON zagotovljeno dodatno individualno in skupinsko terapevtsko delo. V ON bo določeno, kam se bo uporabnik preselil, v skladu z možnostmi ter z željami in potrebami uporabnika.

V okviru projekta bomo zagotavljali preselitve predvidoma v tri okolja: (i) Mežiška dolina, (ii) Slovenj Gradec - Mislinja in (iii) Dravograd – Radlje ob Dravi. S tistimi uporabniki, ki se bodo želeli preseliti v drugo okolje, se bo z osebnim načrtom in analizo tveganja preverilo možnosti, na kakšen način bi bila preselitev izvedljiva in koraki za doseg cilja. Multidisciplinarni tim, ki ga bodo sestavljali uporabnik, ključni delavec in vodja lokalne mreže, po potrebi pa še drugi zaposleni v CUDV Črna in v okolju, kamor se bo uporabnik preselil – npr. CSD, NVO, ZD idr., bo namenjen preverjanju možnosti za preselitev uporabnika in vzpostavljanju pogojev, da se cilj uresniči.¹¹

Priprave na preselitev

Priprave na preselitev bodo potekale s pripravo ON. Sledil bo ogled stanovanja in urejanje stanovanja (nakup opreme) ter spoznavanje okolja, kamor se bodo uporabniki preselili¹².

Storitve

Za krepitev in vzpostavljanje storitev v skupnosti bomo prav tako oblikovali delovno skupino (v nadaljevanju DS). Naloge DS za vzpostavljanje novih storitev v skupnosti bo načrtovanje lokalnih odgovorov v okolju, kamor se bodo uporabniki preselili.

Predvidoma bodo uporabniki največ podpore potrebovali po preselitvi. Glavna sprememba, ki jo bomo s projektom uvedli, je izvajanje storitev, ki ne bo tipsko, ampak individualizirano, prilagojeno potrebam, željam in navadam posameznika.

V okviru projekta bomo izvajali:

- 1) oskrbo po osebni meri,
- 2) metode osebnega načrtovanja z uporabniki, ki imajo najbolj intenzivne potrebe (osebno načrtovanje je na tem področju v Sloveniji slabše razvito),
- 3) metode okrevanja po institucionalizaciji (ponovno vključevanje uporabnikov v skupnost, krepitev in vzpostavljanje socialne mreže),
- 4) podporne storitve za pridobitev izobrazbe in zaposlovanja za ljudi z intelektualnimi ovirami in za ljudi, ki doživljajo duševne stiske,
- 5) izobraževanja in podporne poklicne storitve za ljudi z intelektualnimi ovirami in za ljudi, ki doživljajo duševne stiske,
- 6) iskanje možnosti in zagotavljanje podpore pri pridobivanju izobrazbe (npr. dokončanje osnovne, srednje ali višje in visoke šole),
- 7) izdelava ocene potreb uporabnikov,
- 8) koordinacija skupnostnih storitev CUDV Črna,
- 9) storitve mobilne službe in informativne pisarne,

¹¹ npr. preveriti ali v okolju obstaja NVO, kamor se uporabnik želi vključiti, ali so na voljo cenovno dostopna stanovanja, kakšno oskrbo uporabnik potrebuje in kdo mu jo bo zagotavljal, krepitev socialne mreže v okolju, vzpostavitev sodelovanja s službami, ki tam delujejo – CSD, ZD, NVO, ipd.

¹² V spoznavanje okolja spadajo tudi možnosti, ki jih ponuja okolje tj. javni prevoz, pomembne institucije, sodelovanje na kulturnih dogodkih že pred preselitvijo ipd. Slednje bo potekalo v okviru aktivnosti opolnomočenje uporabnikov – glej »učilnica za samostojno življenje«.

10) podpora v skupnosti / na domu v času krize oz. potrebe po umiku¹³.

V okviru projekta bo zagotovljeno: zagovorništvo, iskanje možnosti zaposlitev in zagotavljanje podpore pri zaposlovanju (razvijanje metode izobraževanja in podpore poklicne storitve za posameznike z intelektualnimi ovirami in za posameznike, ki doživljajo duševne stiske).

V okviru operacije »Vzpostavitev stanovanjskih skupin za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju na območju Vzhodno Kohezijske Regije« je predvidena zagotovitev socialne infrastrukture za predvidoma 70 uporabnikov tj. za vzpostavitev okvirno 15 stanovanjskih skupin. Štiri stanovanjske skupine (oz. 20 – 24 uporabnikov in 16 - 20 zaposlenih) bodo imele skupaj enega vodjo lokalne mreže, ki bo koordiniral potek dela in zaposlene v stanovanjskih skupinah.

V okviru operacije se bodo na novo vzpostavili tudi mobilni timi, ki bodo zagotavljali pomoč in podporo uporabnikom in njihovim sorodnikom na domu, pri iskanju zaposlitve ali pri ponovni vključitvi v izobraževanje in preživljanju prostega časa in podporo v času potrebe po vključitvi v prostore za umik.

Mobilni tim bo deloval na terenu (na domu) in bo zagotavljal: storitve informiranja (osebno in telefonsko), svetovanje, obiske na domu, spremstvo, izvajanje zagovorništva in mediacije v postopkih, idr. Mobilni tim se bo povezoval tudi z drugimi službami v skupnosti. Mobilni tim bo poleg zgoraj naštetih izvajal tudi druge storitve oz. bomo le te spreminjali in prilagali dejanskim potrebam uporabnikov .

V mobilnem timu bodo zaposleni: socialna delavka, diplomirana medicinska sestra in habilitator/ka. Skladno z analizo potreb uporabnika predvidevamo, da se bodo potrebe uporabnikov po preselitvi spreminjale. Obseg storitev se določi z ON, v katerem so predvidene potrebe uporabnika in njegovi cilji. ON bo revidiran na 6 mesecev, skladno s čimer se bo revidirala tudi podpora. Glede na ON in revizijo ON se določi št. ur in vrsta storitev, ki jih bo uporabnik prejemal (tj. na začetku bo podpora bolj intenzivna in obsežna, medtem ko bodo nekateri uporabniki po določenem času potrebovali manj podpore in drugačne storitve) .

Za mobilni tim in za namen informiranja bodo predvidoma vzpostavljene tri informativne pisarne. Vsaka bo pokrivala eno območje, kamor se bodo preselili uporabniki. Osnovni namen informacijske pisarne bo informiranje, svetovanje in zagovorništvo in izvajanje preventive oz. aktivnosti dnevnega centra s ciljem odpiranja v skupnost¹⁴. Prav tako pa bodo prostor lahko uporabljali uporabniki za druženje, za izvedbo delavnic ali drugih aktivnosti. S pomočjo informativne pisarne bomo torej zagotavljali storitve informiranja za celotno lokalno skupnost, svetovanja, zagovorništva in koordinacijo mobilnega tima. Informativna pisarna bo namenjena: uporabnikom, njihovim sorodnikom, občanom in občankam, kjer bodo imeli na voljo informacije o projektu, o storitvah na področju intelektualni oviranosti, ki jih zagotavlja CUDV Črna in druge organizacije v okolju (NVO, ZD, CSD ipd).

Ob vzpostavljanju in nadgrajevanju storitev v skupnosti bodo z upoštevanjem Evropskega okvira kakovosti za socialne storitve uvedeni standardi kakovosti storitev. Za uvedbo standardov kakovosti bo vzpostavljena delovna skupina (DS za uvajanje standardov kakovosti storitev), ki bo pripravila načrt uvajanja standardov kakovosti in spremljala njihovo izvajanje. Standarde kakovosti bomo uvajali postopno, vsako leto trajanja projekta bodo uvedena tri načela kakovosti, iz štirih sklopov načel, ki jih opisuje Evropski okvir kakovosti za socialne storitve. Za vsako načelo kakovosti, ki se nanaša na razsežnosti zagotavljanja storitev,

¹³ Oskrbo bodo uporabniki še naprej (do)plačevali v skladu z Uredbo o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 110/04, 124/04, 114/06 – ZUTPG, 62/10 – ZUPJS, 99/13 – ZUPJS-C in 42/15).

¹⁴ V okviru osebnega načrtovanja, zagovorništva in preverjanja obstoječih možnosti za odgovor na potrebe ljudi z intelektualnimi ovirami /TDZ v skupnosti.

Evropski okvir kakovosti za socialne storitve opredeli tudi merila, ki jih je mogoče uporabiti pri spremljanju in vrednotenju kakovosti socialnih storitev. Za doseganje standardov kakovosti bomo vzpostavili redne preglede kakovosti življenja uporabnikov, ki prejemajo storitve s strani CUDV Črna.

Pri načrtovanju preselitev bomo uporabnike vključili v timsko delo kot enakovredne člane tima; tim bomo oblikovali skupaj z vsakim uporabnikom posebej, glede na osebni načrt in storitve, ki jih bo potreboval, v timu bo najmanj ključni delavec uporabnika, osebje s področja zdravstvenega in osebje s področja socialnega varstva.

Zaposlovanje in izobraževanje uporabnikov

Za iskanje možnosti zaposlitve in podpornih storitev za zaposlitev in pridobitev formalne izobrazbe za ljudi z intelektualnimi ovirami /TDZ bomo vzpostavili DS za iskanje zaposlitvenih možnosti. Habilitator zaposlovanja in usposabljanja uporabnikov za življenje v skupnosti v sodelovanju s partnerjem projekta in z DS pripravil analizo možnosti zaposlitve in podpornih storitev za zaposlitev in pridobitev formalne izobrazbe za ljudi z intelektualnimi ovirami /TDZ. Pri preučitvi možnosti zaposlitve se bo DS povezala z ZRSZ. Naloga habilitatorja bo tudi pregled in priprava novih oblik zaposlovanja za ljudi, ki živijo v zavodih, kot je npr. socialno podjetništvo, zadruga idr.

Partner projekta bo zagotavljal podporo v obliki konzultacij in demonstracij upravičencu pri izvajanju preselitev, sodeloval bo pri pripravi predloge oziroma instrumentarija za pripravo osebnega načrta, ki služi kot orodje drugim izvajalcem institucionalnega varstva, izdelave analize možnosti zaposlitve in podpornih storitev za zaposlitev in pridobitev formalne izobrazbe za ljudi z intelektualnimi ovirami /TDZ, oceni potreb uporabnikov in evalvaciji kakovosti življenja uporabnikov.

Rezultat podaktivnosti 2.3:

- uspešno preseljenih 70 uporabnikov CUDV Črna,
- izdelani ON za najmanj 30 uporabnikov, s ciljem izboljšane kvalitete življenja v zavodu ali preprečitve institucionalizacije.

Neposredni učinki podaktivnosti 2.3:

- vzpostavitev 3 DS za koordiniranje preselitev,
- priprava osebnih načrtov – 70 osebnih načrtov stanovalcev, ki se bodo preselili v okviru projekta, osebne načrte za preostale stanovalcev CUDV Črna in najmanj 30 osebnih načrtov zunanjih uporabnikov (ki niso stanovalci CUDV Črna),
- revizija osebnih načrtov – 70 osebnih načrtov stanovalcev, ki se bodo preselili v okviru projekta,
- priprava predloge oziroma instrumentarija za pripravo osebnega načrta, ki služi kot orodje drugim izvajalcem institucionalnega varstva – 1,
- vzpostavitev mobilnih timov – 3,
- vzpostavitev informativnih pisarn – 3,
- analiza možnosti zaposlitve in podpornih storitev za zaposlitev in pridobitev formalne izobrazbe za ljudi z intelektualnimi ovirami /TNZ -1,
- ocena potreb uporabnikov (stanovalcev CUDV Črna in zunanjih uporabnikov) – 1,
- 1 evalvacija kakovosti življenja uporabnikov – 3.

Podaktivnost 2.4: Ozaveščanje skupnosti in širše javnosti ter ustvarjanje pogojev za boljšo vključenost uporabnikov v skupnost

Življenje in vključenost v lokalno skupnost pomeni približevanje uporabnika k samostojnemu življenju, hkrati pa tudi priložnost za tveganje - biti odgovoren za svoje življenje in si pri tem zagotoviti enako, četudi nepopolno, varnostno mrežo in zaščito, ki sta na voljo drugim članom skupnosti. Z namenom krepitev ozaveščanja in omogočanja življenja uporabnikov v skupnosti je ključno, da se v proces DI vključi tako okolica zavodov kakor tudi (lokalne) skupnosti, v katere se uporabniki preseljujejo. Prvi korak preobrazbe institucije je, ko se odpre navzven, sprejme obiskovalce, da se v njej organizirajo kulturni, izobraževalni, športni in drugi dogodki.

Ozaveščanje skupnosti bo potekalo tako na ravni širše strokovne in laične javnosti kot tudi na ravni lokalnih okolij, kamor se bodo uporabniki preselili. Za lažje doseganje cilja bo za ozaveščanje oblikovana delovna skupina, v kateri bodo vsaj en uporabnik in vsaj dva zaposlena (od tega bo en od zaposlenih na projektu). Vodja ozaveščanja bo sodeloval z delovno skupino in koordiniral celoten potek ozaveščanja. Skupaj z delovno skupino bo pripravil strategijo za ozaveščanje javnosti in za vsako okolje posebej vzpostavil lokalno skupino za ozaveščanje in povezovanje na področju deinstitucionalizacije (LSO), s pomočjo katere se bo ozaveščanje izvajalo.

Vsako leto projekta se bodo zaposleni na projektu in uporabniki udeležili vsaj treh promocijskih dogodkov letno (npr. Festival 3. življenjskega obdobja, Teden vseživljenjskega učenja, Kongres socialnega dela), na katerih bodo predstavljali namen in potek projekta. Prav tako bodo do konca projekta predstavili potek in učinke procesa preobrazbe CUDV Črna na vsaj dveh mednarodnih konferencah. S predstavitvijo projekta na mednarodni konferenci bomo projekt umestili v širši, mednarodni prostor, s čimer bomo prispevali k izmenjavi dobrih praks, mreženju in pridobivanju podpore za projekt s strani evropskih in tujih strokovnjakov, krepitevi in ozaveščanju o pomenu razvoja procesa deinstitucionalizacije in dolgotrajne oskrbe in k prepoznavnosti projekta na mednarodni ravni. Na eni strani gre torej za doseganje cilja ozaveščanja, na drugi strani pa bomo z udeležbo in izmenjavo dobrih praks prispevali k bogatenju izvajanja aktivnosti in storitev za uporabnike (npr. uporaba novih metod dela ipd.).

O projektu bo posnet dokumentarni film. Načrt ozaveščanja bo nastajal v skladu s priročnikom *Creating successful campaigns for community living – Advocacy manual for disability organisations and service providers*, ki temelji na Evropskih smernicah (2012).

V zadnjem letu trajanja projekta bo delovna skupina za ozaveščanje zbrala gradivo za izdajo e-publikacije, v kateri bodo predstavljeni zaključki projekta.

Ob zaključku projekta bo organizirana zaključna konferenca, namenjena širši strokovni in laični javnosti z namenom predstavitve projekta in ozaveščanja o pravicah ljudi z intelektualnimi ovirami. Na konferenci bodo sodelovali tako zaposleni zavoda kot tudi uporabniki, člani projektnega tima in člani usmerjevalne skupine. Na konferenco bodo povabljeni oblikovalci politik, predstavniki socialno varstvenih zavodov, centrov za socialno delo, nevladnih organizacij s področja intelektualnih oviranosti idr.

Vodja ozaveščanja bo torej za ozaveščanje in povezovanje z lokalnimi skupnostmi, v katere se bodo preseljevali uporabniki, oblikoval lokalno skupino za ozaveščanje in povezovanje na področju DI (LSO), ki bo vzpostavila stik z okolji, kamor se bodo uporabniki preselili. LSO bo sestavljena iz najmanj enega zaposlenega in enega uporabnika, vanjo pa bomo povabili še druge ključne akterje na lokalni ravni. Ključni akterji na lokalni ravni, ki jih želimo doseči so:

občina, center za socialno delo, zdravstveni dom, morebitne nevladne organizacije, neformalni pomočniki idr.

Za vsako okolje, kamor se bodo uporabniki preselili, bomo oblikovali svojo LSO, v kateri bodo vedno sodelovali tisti izmed zaposlenih in uporabnikov, ki bodo v tem okolju živeli in delali, in ključni akterji tistega okolja. Še pred izvedbo preselitve v določeno okolje bo vodja ozaveščanje ob podpori LSO skupaj s ključnimi akterji tega okolja, organiziral posvet, na katerem bomo predstavili aktivnosti projekta. Na posvetu bomo dobili informacije o tem, kakšne storitve v okolju že obstajajo (prav tako bodo LSO preverile ali v okolju že obstajajo in so vzpostavljene lokalne akcijske skupine in se bodo z njimi povezale).

LSO bo spremljala kulturne dogodke v okolju, kamor se bodo uporabniki preselili, in jih nato skupaj z uporabniki obiskala še pred preselitvijo, in tudi po preselitvi ter hkrati prispevala h kulturnemu programu (gledališke igre, zbor, ipd.). Ob preselitvi bo LSO skupaj s preseljenimi uporabniki priredila sosedsko druženje z namenom, da se uporabniki spoznajo s sosedi in obratno.

Predvidoma bo vsako leto v lokalnih okoljih, kamor se bodo uporabniki preselili, organizirana okrogla miza, kjer bomo udeležencem predstavili dejavnosti in uspehe projekta, pa tudi druge teme s področja intelektualnih oviranosti. Uporabniki, ki se bodo preselili v skupnost, bodo med drugim koristili tudi splošne storitve, ki v skupnosti že obstajajo (npr. obiskovanje dogodkov v knjižnici, včlanitev v športna, kulturna idr. društva). Pri vključevanju pa jim bomo zagotavljali podporo (spremljanje, podporo, zagovorništvo ipd.). Prav tako bodo nekatere aktivnosti, ki jih bodo uporabniki »prinesli s sabo«, lahko koristili tudi drugi občani tistega okolja. Npr. nekatere aktivnosti, ki jih bomo organizirali za uporabnike, bodo odprtega tipa in se jih bodo lahko udeležili tudi drugi člani v skupnosti (npr. delavnice), prav tako bo v okolju, kamor se bodo uporabniki preselili, organizirane kulturne in izobraževalne aktivnosti (okrogle mize).

Učinek bo tako dvojen, na eni strani destigmatizacija in ustvarjanje pogojev za večjo strpnost okolja in boljšo vključenost uporabnikov in na drugi več aktivnosti v skupnosti, ki jih lahko koristi širši populacija v lokalnem okolju.

Z namenom ozaveščanja strokovne javnosti bomo v CUDV Črna vzpostavili izobraževalno-konferenčni center (laboratorij za DI), za prenos znanja in metod dela za preobrazbo zavodov.

Rezultat podaktivnosti 2.4:

- odpravljanje stigme do oseb z motnjami v duševnem razvoju in s težavami v duševnem zdravju,
- okrepljeno socialno vključevanje uporabnikov.

Neposredni učinki podaktivnosti 2.4:

- vzpostavitev lokalnih skupin za ozaveščanje – 4,
- vzpostavitev DS za ozaveščanje – 1,
- izdelava načrta ozaveščanja – 1,
- organizacija posvetov s predstavniki lokalnih skupnosti – 7,
- organizacija okrogle mize – 4,
- predstavitev projekta na promocijskih dogodkih – 12,
- predstavitve na mednarodnih konferencah – 2,

- sodelovanje na kulturnih aktivnostih v okoljih, v katere se bodo preseljevali uporabniki – 16,
- priprava dokumentarnega filma – 1,
- priprava e-publikacije – 1,
- zaključna konferenca – 1,
- vzpostavitev izobraževalno-konferenčnega centra – 1.

5. ANALIZA ZAPOSLENIH

5.1 Predstavitev kadrovske organizacijske strukture izvedbe projekta – CUDV Črna

CUDV Črna načrtuje zaposlitev 12 oseb za čas trajanja projekta. Gre za minimalno potreben obseg zaposlitve, da se projekt lahko izvede. Več kadra potrebujemo v prehodnem obdobju oziroma v obdobju za čas trajanja projekta, saj bo delo potekalo vzporedno tako v zavodu kot v skupnostnih storitvah, sočasno bo potrebno nameniti veliko časa za usposabljanje kadrov in za aktivacijo stanovalcev za prehod v samostojne oblike bivanja.

Na projektu bodo zaposleni:

- vodja projekta,
- koordinator projekta,
- vodja administrativnega dela poročanja,
- tri vodje lokalne mreže,
- vodja uvajanja standardov kakovosti storitev,
- habilitator zaposlovanja in usposabljanja uporabnikov za življenje v skupnosti,
- vodja izobraževanj,
- dve vodji osebnega načrtovanja in preselitev
- vodja ozaveščanja skupnosti in uvajanja novih storitev v skupnosti.

Vodja projekta (1 DM)

Vodja projekta bo skrbel za:

- vodenje projekta in načrtovanje nalog drugih zaposlenih na projektu, v skladu z načrtovanimi projektnimi aktivnostmi,
- sodelovanje s skrbnikom pogodbe na MDDSZ,
- sodelovanje v koordinacijskem timu,
- spremljanje doseganja ciljev projekta in priprava poročil, potrjevanje vsebinskih poročil, priprava predlogov za spremembe, nadgradnjo projekta, skrb za strateško pravilno izvedbo sofinanciranja projekta, zagotavljanje trajnosti doseženih rezultatov, priprava sistemskih predlogov in rešitev, skupaj s partnerjem projekta (IRSSV) potrjevanje letnega načrta dela v okviru projekta, načrta informiranja in komuniciranja in časovnice aktivnosti,
- svetovanje ostalim zaposlenim,
- predstavljanje celotnega projekta javnosti (širši, strokovni in laični),
- priprava, organizacija, sodelovanje pri izboru zunanjih izvajalcev,
- nadzor nad izvedbo projekta in spremljanje dela celotnega projektnega tima,

- administracija in spremljanje projekta (vodenje evidenc o aktivnostih na projektu, shranjevanje in obdelava podatkov za namen poročanja, spremljanja in oblikovanja predlogov za nadgradnjo projekta).

Koordinator projekta (1 DM)

Koordinator projekta bo skrbel za:

- strokovno in administrativno-tehnično delo na projektu, v skladu z vlogo in zastavljenim časovnim okvirjem, pripravo poročil za potrebe projekta,
- pripravo organizacijskega in finančnega načrta projekta v skladu z vlogo in zastavljenim časovnim okvirjem,
- predstavljanje celotnega projekta javnosti (širši, strokovni in laični),
- spremljanje uresničevanja finančnega načrta in dopolnjevanje le tega po potrebi,
- izvajanje strokovnih nalog na organizacijsko tehničnem področju,
- usklajevanje vsebinskega, finančnega in administrativnega dela poročanja,
- ustreznost zahtevkov, pripravo in posredovanje zahtevkov za izplačilo,
- vnos podatkov v informacijski sistem e-MA,
- povezovanje s celotnim projektним timom in spremljanje dela projektnega tima,
- nadzor nad izvedbo projekta,
- administracija in spremljanje projekta (vodenje evidenc o aktivnostih na projektu, shranjevanje in obdelava podatkov za namen poročanja, spremljanja in oblikovanja predlogov za nadgradnjo projekta),
- spremljanje napovedi aktivnosti usposabljanj in nadzor nad izvedbo,
- izvajanje drugih nalog po navodilu nadrejenega, vezanih na projektne aktivnosti.

Vodja administrativnega dela poročanja in skrbnik dokumentacije (1DM)

Vodja administrativnega dela poročanja in skrbnik dokumentacije bo skrbel za:

- pravočasno in pravilno urejena dokumentacija za potrebe poročanja vezano na administrativni del,
- zagotavljanje podatkov za e-MA,
- vnos podatkov v informacijski sistem e-MA,
- vodenje evidenc, urejanje dokumentarnega gradiva in arhiviranje dokumentacije,
- spremljanje napovedi aktivnosti usposabljanj in nadzor nad izvedbo,
- priprava ustreznih analiz in evidenc za pravilno knjiženje dokumentacije,
- pravočasno oddaja zahtevkov za izplačilo sredstev,
- razvoj projektne organizacijske kulture,
- ustrezno poročanje o porabi sredstev projekta ter druge naloge po navodilu nadrejenega,
- podpora pri organizaciji posvetov in okroglih miz,
- sodelovanje in podpora pri delu z uporabniki,
- sodelovanje pri vzpostavitvi izobraževalno-konferenčnega centra.

Vodja lokalne mreže (3 DM)

Vodja lokalne mreže bo skrbel za:

- vodenje in organizacijo dela na terenu, sodelovanje v LSO,
- sodelovanje v mobilnem timu,
- vzpostavljanje stika z lokalnim okoljem in njihovimi ključnimi akterji (CSD, NVO, občine, ZD idr.), kamor se bodo uporabniki preselili,
- spremljanje uporabnikov ob preselitvi,
- pomoč pri organizaciji posvetov v lokalnem okolju, na katerih bodo predstavljene aktivnosti projekta,
- priprava analize lokalnih skupnosti oz. izdelava hitre ocene potreb in storitev lokalne skupnosti,
- sodelovanje pri načrtovanju preselitev in organizaciji oskrbe v lokalni skupnosti za preseljene uporabnike,
- podpora uporabnikom pri vključevanju v kulturne in športne dogodke v lokalnem okolju, pred in po preselitvi,
- organizacija kulturnih dogodkov skupaj z uporabniki z namenom boljše vključenosti le teh v lokalno okolje,
- izvajanje drugih nalog po navodilu nadrejenega, vezanih na projektne aktivnosti.

Za vsako lokalno okolje (Mežiška dolina, Mislinjska dolina, koroški del Dravske dol) se predvideva zaposlitev ene osebe.

Vodja uvajanja standardov kakovosti skupnostnih storitev (1 DM)

Vodja uvajanja standardov kakovosti skupnostnih storitev bo skrbel za:

- spreminjanje institucionalne kulture in preselitev uporabnikov v skupnost,
- sodelovanje v DS za uvajanje standardov kakovosti in DS za vzpostavljanje novih storitev,
- sodelovanje v mobilnem timu,
- koordinacijo uvajanja novih standardov kakovosti v skladu z evropskimi standardi kakovosti za socialne storitve (glede na EU smernice se na letni ravni predvideva izbor treh točk, ki se bodo uvedle, njihova realizacija pa se bo spremljala),
- vodenje evidenc in poročanje koordinatorju projekta,
- pregledno, dostopno in uporabniku prijazno svetovanje in pritožbene postopke,
- zaupnost in varnost podatkov o uporabnikih in storitvah, ki se jim zagotavljajo v okviru projekta, ki omogoča izmenjavo podatkov, kadar je to potrebno, med različnimi udeleženi izvajalci storitev, in sicer ob polni skladnosti z zakonodajo o varstvu podatkov,
- vključenost uporabnikov in po potrebi tudi njihovih predstavnikov, družin ali zaupnih oseb in njihovih neformalnih oskrbovalcev v načrtovanje, razvoj, izvajanje, spremljanje in vrednotenje storitve, tako da se jim zagotovijo ustrezna sredstva, vključno s podporo za odločanje in zagovorništvom,
- vzpostavljanje rednih pregledov zadovoljstva uporabnikov s storitvami, ki jih prejemajo s strani CUDV Črna,
- izvajanje drugih nalog po navodilu nadrejenega, vezanih na projekt.

Habilitator zaposlovanja in usposabljanja uporabnikov za življenje v skupnosti (1 DM)

Habilitator zaposlovanja in usposabljanja uporabnikov za življenje v skupnosti bo skrbel za:

- usposabljanje in spodbujanje razvoja veščin uporabnikov za samostojno življenje,
- sodelovanje v DS za iskanje zaposlitvenih možnosti,
- izvedba analize možnosti zaposlitve in podpornih storitev za zaposlitev in pridobitev formalne izobrazbe za ljudi z intelektualnimi ovirami / težavami v duševnem zdravju,
- sodelovanje v mobilnem timu,
- razvijanje kvalitetnih odnosov, socialnih, etičnih in kulturnih vrednot v skupini,
- sodelovanje s starši in skrbniki uporabnikov, s CSD in drugimi institucijami (zdravstveni dom, psihiatrična bolnica, NVO, idr.) v multidisciplinarnih timih,
- sodelovanje pri načrtovanju usposabljanj za uporabnike pred preselitvijo in pri iskanju možnosti zaposlitve uporabnika,
- izdelavo predloga letnega načrta dela vezano na zaposlovanje in izobraževanje uporabnikov,
- izdelavo analize individualnih potreb uporabnikov vezano predvsem na zaposlovanje in delo uporabnikov,
- izvedbo aktivnosti za ohranjanje in krepitev socialne mreže uporabnika,
- sodelovanje v mobilnem timu in povezovanje z drugimi strokovnjaki in službami v skupnosti (ZRSZ, CSD, občina, osnovne, srednje, višje in visoke šole in ljudske univerze, NVO, idr.),
- vodenje evidence in poročanje o delu organizacijskemu vodji ter izvajanje drugih nalog po navodilu nadrejenega, vezanih na projekt.

Vodja izobraževanj (1 DM)

Vodja izobraževanj bo skrbel za:

- pripravo izobraževalnega načrta za zaposlene in uporabnike,
- priprava smernic za izvedbo izobraževanja za deinstitucionalizacijo (za druge CUDV),
- sodelovanje v DS za izobraževanje,
- razvoj in posodabljanje načrta izobraževanja,
- organizacija izobraževanj, usposabljanj in ekskurzij,
- pravočasno zagotavljanje strokovne literature, potrebne za izvedbo izobraževanj,
- zagotavljanje podpore uporabnikom, ki se bodo preselili iz zavoda v skupnost, in bi želeli dokončati ali nadaljevati šolanje,
- vodenje evidenc in poročanje o delu koordinatorju ter opravljanje drugih nalog po navodilu nadrejenega, vezanih na projekt.

Vodja osebnega načrtovanja in preselitev (2 DM)

Vodja osebnega načrtovanja in preselitev bo skrbel za:

- koordinacijo priprave osebnih načrtov,
- sodelovanje v DS za preselitve,
- priprava predloge oziroma instrumentarija za pripravo osebnega načrta, ki služi kot orodje drugim izvajalcem institucionalnega varstva,
- revidiranje in spremljanje osebnih načrtov,
- svetovanje in podporo zaposlenim in uporabnikom pri izdelavi osebnega načrta,
- sodelovanje z družinskimi člani uporabnika in z zakonitimi zastopniki in zagotavljanje podpore ob preselitvi uporabnikom in družinskim članom (izvajanje zagovorništva, svetovalnih razgovorov),

- sodelovanje z drugimi službami v multidisciplinarnih timih (CSD, NVO, zdravstveni dom, psihiatrična bolnica, idr.) v skupnosti,
- zagotavljanje podpore pri uveljavljanju pravic uporabnika (izdelava analize tveganja in načrtov za primere potrebe po umiku, sodelovanje v postopkih vračanja opravilne sposobnosti uporabnika, izvedba zagovorniških akcij in usposabljanja za samozagovorništvo, idr.),
- usposabljanje uporabnikov za osebno načrtovanje (kot osebnih načrtovalcev – vrstniška podpora) in sodelovanje pri organizaciji izobraževanj in usposabljanj povezanih z osebnim načrtovanjem,
- vodenje evidenc in poročanje o delu organizacijskemu vodji ter opravljanje drugih nalog po navodilu nadrejenega.

Vodja ozaveščanja skupnosti in uvajanja novih storitev v skupnosti (1 DM)

Vodja ozaveščanja skupnosti in spremljanja izvajanja storitev v skupnosti bo skrbel za:

- priprava načrta ozaveščanja skupnosti in sodelovanja z javnostmi,
- sodelovanje v DS za ozaveščanje, pravočasno implementacijo aktivnosti iz načrta ozaveščanja in pojavljanje v medijih,
- koordinacijo aktivnosti vezanih na ozaveščanje,
- sodelovanje pri vzpostavitvi izobraževalno-konferenčnega centra,
- pripravo kratkih novic na spletno stran zavoda in lokalnih časopisov, v skupnosti,
- koordinacijo snemanja filma o poteku projekta, pri katerem bo zagotovil tudi sodelovanje uporabnikov v samem procesu snemanja,
- priprava kampanje, načrta ozaveščanja skupnosti in sodelovanja z javnostmi,
- vodenje evidenc in poročanje o delu organizacijskemu vodji ter druge naloge po navodilu nadrejenega, vezanih na projekt.

5.2 Predstavitev kadrovske organizacijske strukture izvedbe projekta – IRSSV

IRSSV načrtuje zaposlitev 4 oseb za čas trajanja projekta. Obseg zaposlitev je minimalen, saj je ena oseba strokovno raziskovalni sodelavec (konzultant za načrtovanje preobrazbe in izvajanje projektnih, dva višja raziskovalca (konzultanta za načrtovanje izobraževanj in zaposlitvenih oblik in razvoj metod dela v skupnosti) in raziskovalec.

Strokovno raziskovalni sodelavec (konzultant za načrtovanje preobrazbe in izvajanje projektnih aktivnosti) (1DM)

- skrb za strokovno izvajanje operacije v skladu s strokovnimi in strateškimi usmeritvami, glede na Skupne evropske smernice za prehod od institucionalnih k skupnostnim oblikam oskrbe, ter drugimi mednarodnimi, evropskimi in domačimi dokumenti. Koordinacija dela projektne tima znotraj IRSSV, sodelovanje v koordinacijskem timu upravičenca, konzultacije za izvedbo analize možnosti zaposlitve in podpornih storitev za zaposlitev in pridobitev formalne izobrazbe za ljudi z intelektualnimi ovirami / TDZ, svetovanje in mentoriranje jedrnemu timu, konzultacije pri pripravi predloge oziroma instrumentarija za pripravo osebnega načrta, ki služi kot orodje drugim izvajalcem institucionalnega varstva, potrjevanje strokovnih gradiv in vsebinskih poročil za projekt, skrb za strokovno izmenjavo dobrih praks in svetovanje ostalim zaposlenim v okviru projekta v zvezi s strokovnimi vprašanji, pregled nad delovanjem celotnega projekta in

organizacija in izvedba tistih izobraževanj za zaposlene in uporabnike CUDV Črna, ki jih bo izvedel IRSSV.

Strokovno raziskovalni sodelavec bo večino svojega delovnega časa posvečal strokovnemu delu (v deležu 90%), opravljal pa bo tudi dela in naloge, povezane z vodenjem in administracijo operacije (v deležu 10%).

Predvidena je zaposlitev osebe, ki je pridobila izobrazbo s področja družboslovnih ved. Oseba bo zaposlena s polnim delovnim časom.

Višji raziskovalec (konzultant za načrtovanje izobraževanj in razvoj metod dela v skupnosti) (1 DM)

- skrb za nemoten potek projekta in projektnih aktivnosti ter povezovanje z upravičencem CUDV Črna, sodelovanje v koordinacijskem timu upravičenca, konzultacije za pripravo smernic za izvedbo izobraževanja za deinstitucionalizacijo (za druge CUDV), svetovanje in mentoriranje jedrnemu timu, priprava predloge oziroma instrumentarija za pripravo osebnega načrta, ki služi kot orodje drugim izvajalcem institucionalnega varstva, organizacija skupnih sestankov, skrb za stalni monitoring, za izvedbo aktivnosti v skladu s pogodbo in glede na vnaprej pripravljen časovni okvir, pregled izvedenih aktivnosti in spremljanje doseganja ciljev projekta. Priprava strokovne vsebine skupaj z vodjo projekta za objavo in predstavljanje projekta tako strokovni kot tudi laični javnosti. Sodelovanje z nosilcem projekta pri pripravi načrta ozaveščanja in informiranja javnosti (strokovne in laične/širše), načrta izobraževanj in načrta uvajanja standardov kakovosti.

Predvidena je zaposlitev osebe, ki je pridobila izobrazbo s področja družboslovnih ved. Oseba bo zaposlena s polnim delovnim časom.

Višji raziskovalec (konzultant za načrtovanje zaposlitvenih oblik in razvoj metod dela v skupnosti) (1 DM)

- skrb za nemoten potek projekta in projektnih aktivnosti ter povezovanje z upravičencem CUDV Črna, sodelovanje v koordinacijskem timu upravičenca, konzultacije za pripravo smernic za zaposlitvene oblike uporabnic_kov (za druge CUDV), svetovanje in mentoriranje jedrnemu timu, priprava predloge oziroma instrumentarija za pripravo osebnega načrta, ki služi kot orodje drugim izvajalcem institucionalnega varstva, organizacija skupnih sestankov, skrb za stalni monitoring, za izvedbo aktivnosti v skladu s pogodbo in glede na vnaprej pripravljen časovni okvir, pregled izvedenih aktivnosti in spremljanje doseganja ciljev projekta. Priprava strokovne vsebine skupaj z vodjo projekta za objavo in predstavljanje projekta tako strokovni kot tudi laični javnosti. Sodelovanje z nosilcem projekta pri pripravi načrta ozaveščanja in informiranja javnosti (strokovne in laične/širše), načrta zaposlovanja in izobraževanj in načrta uvajanja standardov kakovosti.

Predvidena je zaposlitev osebe, ki je pridobila izobrazbo s področja družboslovnih ved. Oseba bo zaposlena s polnim delovnim časom.

Raziskovalec (1 DM)

- skrb za dokumentiranje in analizo projektnih vsebin, ki bodo nastale v povezavi s projektnimi aktivnostmi, skrb za organizacijo izobraževanj, povezovanje z nosilcem projekta in zunanji izvajalci izobraževanj, zbiranje, sodelovanje v koordinacijskem timu, izvedba evalvacij kakovosti življenja uporabnikov, shranjevanje, priprava in obdelava podatkov, potrebnih za izvedbo posameznih aktivnosti. Sodelovanje pri stalnem monitoringu. Sodelovanje pri pripravi

analize lokalnih okolij (hitra ocena potreb in storitev), kamor se bodo uporabniki preselili, skupaj z nosilcem projekta. Sodelovanje pri pripravi načrta ozaveščanja in informiranja javnosti (strokovne in laične/širše). Priprava objav za spletno stran IRSSV in za Facebook stran IRSSV, z vsebino vezano na projektne aktivnosti. Priprava vsebinskega in administrativnega dela poročil, v skladu s pogodbo, poročanje v sistemu eMA.

6. UKREPI ZA OBVEŠČANJE JAVNOSTI

Upravičenec in partner bosta pri izvajanju vseh aktivnosti upoštevala zahteve glede obveščanja in informiranja javnosti in uporabe logotipov v skladu 115. in 116. členom Uredbe št. 1303/2013/EU, navodili OU in PO ter na zahtevo PO oziroma OU poročal o izvajanju. Dopuščala bosta javno objavo podatkov o projektu kot sledi iz Priloge XII Uredbe št. 1303/2013/EU.

V okviru operacije se bo izvajalo več ukrepov za ozaveščanje javnosti, v okviru katerih bodo različne javnosti seznanjene z nameni in cilji projekta in doseženimi rezultati. Dejavnosti informiranja in obveščanja se bodo smiselno povezovale in izvajale kontinuirano v celotnem času izvedbe projekta. Za doseganje najboljših učinkov bodo uporabljena različna komunikacijska orodja. Predvidene so predvsem naslednje aktivnosti:

- objave v medijih (ob različnih dogodkih, udeležbi na promocijskih dogodkih, itd.);
- udeležba zaposlenih (na projektu) na promocijskih dogodkih (Festival za tretje življenjsko obdobje, Teden vseživljenjskega učenja, Kongres socialnega dela);
- pripravljen dokumentarni film o projektu;
- pripravljena publikacija o rezultatih in zaključkih projekta.

Ciljne javnosti, ki jih naslavljamo s predvidenimi aktivnostmi, so odrasli z motnjami v duševnem razvoju in dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, izvajalci socialnovarstvenih storitev in širša strokovna ter laična javnost.

Priloga 01 Razlogi za izbor CUDV Črna na Koroškem (z analizo)

Osnovni cilj projekta je pilotna izvedba preobrazbe zavoda CUDV Črna na Koroškem, ki bo izveden skladno z razvojem oziroma nadaljevanjem procesa DI ter vzpostavitvijo skupnostnih oblik oskrbe kot podpora samostojnemu bivanju uporabnikov, kar je skladno z Merili za izbor operacij v okviru operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2014 – 2020. Projekt je skladen tudi z usmeritvami mednarodnih ratificiranih dokumentov na ravni EU, preteklih priporočil Sveta EU za RS, Priporočila Sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2013 in mnenjem Sveta o slovenskem programu stabilnosti za obdobje 2012-2016, ter Konvencije ZN o pravicah invalidov. S prehodom iz institucionalne oskrbe v skupnostne oblike storitev se želi preko ukrepov ESS in ESRR, zagotoviti ustrezno socialno infrastrukturo za bivanje v t. i. manjših stanovanjskih skupinah, in sicer v tistih okoljih, kjer so bile s strani upravičenca identificirane potrebe. Projekta bosta del uporabnikov zavoda ob ustrezni podpori vrnila oziroma preselila nazaj v skupnost.

Sredstva ESS in ESRR imajo ključno vlogo pri doseganju prehoda iz institucionalne oskrbe v življenje v skupnosti, saj nudijo finančno in tehnično podporo, ki je potrebna za nadomeščanje zastarelih sistemov institucionalne oskrbe z zagotavljanjem številnih storitev v skupnosti, ki podpirajo socialno vključenost. Omenjeno izpostavlja tudi poročilo Ad hoc Strokovne skupine, ki državam članicam priporoča, da porabijo sredstva EU za usposabljanje (in prekvalifikacijo) osebja in razvoj skupnostnih storitev, z ustrezno socialno infrastrukturo, ki bo podpirala nove storitve v skupnosti. Sredstva projekta bodo tako namenjena omenjenim dejavnostim za pilotno izvedbo preobrazbe DNK zavoda v smeri DI. Skladno z zapisanim tudi operacija »Vzpostavitev stanovanjskih skupin za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju na območju Vzhodno Kohezijske Regije« (ESRR del) sledi istim premisam in je nujno potrebna za razvoj modela, saj zagotavlja bivalno infrastrukturo storitvenemu delu operacije razvoja modela transformacije zavoda iz institucionalnih oblik dela v skupnostne storitve in s tem možnost prenosa modela v druge posebne zavode.

Za pilotno izvedbo preobrazbe zavodov skladno z Skupnimi evropskimi smernicami za prehod od institucionalnih k skupnostnim oblikam oskrbe smo izbrali dva tipa socialnovarstvenih zavodov po Zakonu o socialnem varstvu:

- posebni socialnovarstveni zavod – ta tip zavoda smo izbrali v zahodni kohezijski regiji (operaciji »Doma na Krasu« - ESS in »Deinstitucionalizacija Zavoda Dom na Krasu – ESRR)
- center za usposabljanje, delo in varstvo – ta tip zavoda smo izbrali v vzhodni kohezijski regiji (operaciji »Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem« - ESS in »Vzpostavitev stanovanjskih skupin za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju na območju Vzhodno Kohezijske Regije« - ESRR).

CUDV Črna na Koroškem je bil znotraj vzhodne kohezijske regije izbran na podlagi analize in izdelane metodologije z določenimi kriteriji, med katerimi so bili glede na točkovno odstopanje med pomembnejšimi sledeči: velikost zavoda, upravičenec je pravna oseba javnega prava, ki ga je ustanovila Republika Slovenija, obravnava ciljne skupine, vključno z mladoletnimi osebami, ki bivajo v zavodu, deinstitucionalizacijo kot vizijo zavoda, izkušnje z oblikovanjem stanovanjskih skupin, priporočila Varuha za človekove pravice, ugotovitve socialne inšpekcije, izpolnjevanje minimalnih tehničnih zahtev za izvajalce socialnovarstvenih storitev. CUDV Črna je na podlagi analize dosegel največ točk.

CUDV Črna je drugi največji CUDV v KRVS, ki izvaja institucionalno varstvo za otroke, mladostnike in odrasle osebe z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju z dodatnimi motnjami, ki je z zakonom določeno kot javna služba.

Vizija zavoda je preoblikovanje v smeri, da bo uporabnikom nudil različne oblike storitev v skupnosti kot podpora samostojnemu bivanju, ki so edino zagotovilo za človekovo dostojanstvo. Neodvisno življenje in vključenost v skupnost sta tesno povezani tudi z

uveljavljanjem in zagotavljanjem drugih človekovih pravic, kot so enakost in nediskriminacija, fizična in duševna integriteta, svoboda, samostojnost, pravna sposobnost, zasebnost, družinske pravice in svoboda gibanja. Skladno z vizijo so v CUDV Črna s procesom deinstitucionalizacije (DI) v zavodu pričeli že v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja. V CUDV Črna so se ravnali po načelih normalizacije tj. večanje izbire, razvijanje udeležbe, poglobljanje odnosov, individualizacija razvoja in stopnjevanje druženja.

Z upoštevanjem teh in drugih načel (zakonska, strokovna in etična) so v zadnjih letih naredili številne korake k humanizaciji odnosov med zaposlenimi in stanovalci. Zavod se je postopno spremenil v zavod odprtega tipa. Stanovalci tako bivajo bodisi v matični stavbi ali v dislociranih enotah. S preselitvami v le nekaj letih je zavod naredili velik korak k skupnostni oskrbi, a se je ta trend v zadnjih letih upočasnil, zavod pa je, razpet med vztrajanjem pri institucionalni oskrbi. Trenutno proces DI v zavodu poteka (pre)počasi tj. miselnost osebja, lokalnega okolja in širše družbe, se ne razvija na ustrezen način metod dela z uporabniki, ki jih opredeljuje proces DI, prav tako ni skladen s Konvencijo o invalidih, ki v 19. členu opredeljuje pravico do samostojnega življenja in vključenosti v skupnost. Skladno s Konvencijo o otrokovih pravicah, ki določa, da morajo mladoletni bivati v ločenih prostorih kot odrasle osebe, je tudi v tem pogledu CUDV Črna dobil največ točk, saj mladoletni bivajo v istem nadstropju kot odrasle osebe.

Upravičenec ima izkušnjo z oblikovanjem stanovanjskih skupin, saj pri svojem delu že uvaja metode dela v luči DI na področju zavoda, kot so: odpiranje bivalnih enot in stanovanjskih skupin, uporaba osebnega načrtovanja, organizacija občasnih dogodkov za ozaveščanje in promocijo intelektualni ovir. Vendar zgolj naštetih elementi sami po sebi ne zadostujejo v tej meri, da bi proces že lahko izvedli, saj je zaradi naštetega trdo jedro institucije še vedno prisotno. Vezano na zapisano CUDV Črna zadosti kriteriju izkušnje z oblikovanjem stanovanjskih skupin. Slednje pomembo z vidika nadgradnje in nadaljevanja procesa DI, saj stanovanjske skupine služijo kot tehnologija DI v razvoju modela tranzicije zavoda, ki je že razvita in delno vpeljana, zaradi tega so izkušnje in procesi, ki jih CUDV Črna že izvaja, tudi dobri nastavki za izvedbo procesa DI, in s tem uspešne izvedbe projekta tj. razvoja modela transformacije zavoda.

Ukrepanje v luči deinstitucionalizacije narekujejo priporočila Varuha za človekove pravice, ki opozarja na neustrezne razmere za bivanje v CUDV Črna, prav tako upravičenec zaradi prezasedenosti ne dosega zahtev Pravilnika o minimalnih tehničnih zahtevah za izvajalce socialnovarstvenih storitev. Večje število uporabnikov v istem prostoru povečuje nepredvidljivost dogodkov, zvišuje verjetnost konfliktov in otežuje obvladovanje morebitnega nevarnega vedenja ranljive ciljne skupine stanovalcev.

Izhajajoč iz izvedene analize ter izdelane metodologije za izbor najprimernejšega CUDV za operacijo razvoja modela transformacije zavoda iz institucionalnih oblik dela v skupnostne storitve za prenos praks v druge zavode, je bil skladno z 79. č členu ZSV-ja CUDV Črna izbran kot pilotni projekt poskusnega izvajanja konverzije zavoda, saj 79. č členu ZSV-ja opredeljuje poskusno izvajanje socialno varstvene dejavnosti. Predmetni člen določa, da se posodabljanje socialno varstvenih storitev, uvajanje novih storitev in organizacijske novosti na področju socialno varstvene dejavnosti pred uvedbo, preverja s poskusnim izvajanjem. Poskusno izvajanje se izvaja skladno s cilji, ki so za področje socialnega varstva sprejeti v strateških dokumentih Državnega zbora in Vlade RS. Pri tem vsebino, izvajalca v mreži javne službe in območje, na katerem se izvaja poskus, določi minister, pristojen za socialno varstvo, sam ali na predlog ene od skupnosti socialno varstvenih zavodov, strokovne zbornice, strokovnih inštitucij, reprezentativnih uporabniških združenj in raziskovalnih organizacij. Vsebine, ki se izvajajo v obliki poskusnega izvajanja, pa se financirajo iz evropskih skladov, pripadajočega dela slovenske udeležbe iz proračuna RS oz. na podlagi finančne udeležbe izvajalca oziroma uporabnika.

Na podlagi izvedene analize zavodov ter skladno s ciljem uvajanje novih storitev in organizacijske novosti na področju socialno varstvene dejavnosti, ki so za področje socialnega varstva sprejeti v strateških dokumentih¹⁵, in se pred uvedbo preverjajo s poskusnim izvajanjem izhaja, da je bil CUDV Črna izbran kot pilotni projekt poskusnega izvajanja konverzije posebnega zavoda v KRVS.

V primeru NPO CUDV Črna gre za preoblikovanje konceptov dela in spreminjanje obstoječih struktur z namenom vpeljave sprememb dela, kjer kot država vlagamo v prenovno načina dela na področju/sektorju, za kar potrebujemo pilotni projekt, katerega rezultat bo model preoblikovanja CUDV kot enega od tipov socialnovarstvenega zavoda, katerega bomo lahko prenesli v druga okolja in druge zavode.

Tabela: Analiza CUDV v KRVS

	CUDV Črna na Koroškem	ZUDV Dornava	CUDV Dobrna
Status	javni	javni	javni
Kraj	naselje v istoimenski občini	naselje v istoimenski občini	naselje v istoimenski občini
Tip zavoda	CUDV	CUDV	CUDV
Število stanovalcev / kapaciteta	225	321	106
od tega število mladoletnih, ki bivajo v zavodu	19	18	15
bivanje mladoletnih skupaj z odraslimi	DA (v istih sobah, v istem nadstropju)	NE (v ločenih objektih na isti lokaciji)	DA (v istih sobah, v istem nadstropju)
Število zaposlenih	247	410	132
Eno- do tri-posteljne sobe	DA	DA	DA
Štiri-posteljne sobe	DA	NE	NE
Število DE / št. občin z DE	11 / 3	11 / 2	0
Število ljudi v DE	63	56	/
Deinstitucionalizacija v viziji zavoda	DA	DA	NE

¹⁵ Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020, ki določa, da bodo do leta 2020 v Sloveniji bistveno okrepljene skupnostne storitve socialnega varstva, in sicer tako, da bomo povečali delež uporabnikov skupnostnih oblik socialnega varstva. Pri čemer k skupnostnim oblikam socialnega varstva štejemo tiste oblike, ki nudijo podporo in pomoč posameznikom z različnimi težavami, da relativno samostojno živijo v skupnosti oziroma so nastanjeni in oskrbovani v različnih skupnostnih oblikah.

Priloga 02 Časovni načrt izvedbe operacije

Aktivnosti operacije se bodo izvajale v obdobju od 1. 1. 2020 do 30. 06. 2023 (obdobje upravičenosti stroškov). Obdobje upravičenosti izdatkov operacije je od 1. 1. 2020 do 31. 7. 2023.

Ključne aktivnosti (in podaktivnosti) projekta so naslednje:

V okviru Aktivnosti 1: Upravljanje projekta »Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem« (januar 2020 - junij 2023)

Nosilec aktivnosti: Upravičenec in partner

- Podaktivnost 1.1: Vodenje projekta

Za vodenje projekta bosta vzpostavljena dva tima, in sicer koordinacijski tim in jedrni. V koordinacijskem timu bodo direktor zavoda (CUDV Črna), vodja projekta (CUDV Črna) konzultant za načrtovanje preobrazbe in izvajanje projektnih aktivnosti (IRSSV), konzultant za načrtovanje izobraževanj in razvoj metod dela v skupnosti (IRSSV) in raziskovalec (IRSSV). Naloga koordinacijskega tima bo usklajevanje in koordinacija vseh aktivnosti zajetih v projektnem načrtu in v načrtu preobrazbe zavoda.

Za spremljanje procesa preobrazbe znotraj projekta bomo oblikovali usmerjevalno skupino, ki bo v podporo celotnemu projektnemu timu tekom projekta in bo komentirala oziroma predlagala dopolnitve dokumentov, ki bodo nastajali tekom projekta (npr. načrt preobrazbe).

Upravičenec CUDV Črna bo za namen projekta zaposlil 12 oseb, partner pa 4 osebe. Partner bo za potrebe usmerjevalne skupine najel zunanje izvajalce.

Cilj podaktivnosti je zaposlitev 15 oseb (12 CUDV Črna in 4 IRSSV) in vzpostavitev:

- 1) koordinacijskega tima pri upravičencu CUDV Črna;
- 2) jedrnega tima pri upravičencu CUDV Črna;
- 3) usmerjevalne skupine pri partnerju.

- Podaktivnost 1.2: Informiranje in komuniciranje

Namen aktivnosti je informiranje in komuniciranje o projektu in procesu DI v CUDV Črna s potencialnimi uporabniki, njihovimi sorodniki oz. zakonitimi zastopniki ter strokovno in laično javnostjo ter drugimi, ki se bodo - posredno ali neposredno - soočali z učinki izvedbe procesa DI v CUDV Črna. Prav tako zajema komuniciranje o poteku projekta, njegovih učinkih in rezultatih preko različnih komunikacijskih orodij in kanalov. Osnovni namen je omogočanje dialoga med različnimi deležniki in informiranje, ki bo trajalo tekom celotnega projekta.

Podaktivnost se izvaja z namenom krepitev obveščenosti o izvedbi projekta ter obveščanja o sofinanciranju operacije s sredstvi Evropskega socialnega sklada.

Predvidevamo naslednji ukrep: 1) izvedba 11 posvetov (7 posvetov + 4 posveti v obliki okrogle mize), na katerih bomo predstavili projekt, projektne aktivnosti, učinke in dosežke projekta.

V okviru Aktivnosti 2: Izvajanje projekta »Deinstitucionalizacija CUDV Črna na Koroškem« (januar 2020 - junij 2023)

Nosilec aktivnosti: Upravičenec in partner

• Podaktivnost 2.1: Preobrazba zavoda CUDV Črna

Namen podaktivnosti je pripraviti načrt preobrazbe zavoda CUDV Črna v smeri DI, individualizacije storitev in dodatnega odpiranja zavoda v skupnost in izvesti teritorializacijo zavoda.

Jedrni tim bo s pomočjo profila zavoda in skupnosti pripravil načrt preobrazbe. Profil zavoda in skupnosti bomo izpolniti tako z že obstoječimi podatki (pregled literature, poročil in že zbranih statistik) kot tudi z opravljenimi intervjuji in fokusnimi skupinami z uporabniki in zaposlenimi v CUDV Črna in z opazovanjem.

Za namen preobrazbe zavoda bomo oddelke zavoda organizirali glede na okolje, kamor se bodo uporabniki preselili – teritorializacija. Zavod CUDV Črna je trenutno namreč prostorsko organiziran tako, da so na enem oddelku nastanjeni stanovalci s podobno stopnjo intenzivnosti potreb. V okviru teritorializacije pa bomo oddelke oblikovali glede na okolja, kamor se bodo uporabniki preselili, tj. Mežiška dolina, Slovenj Gradec – Mislinja, Dravograd – Radlje ob Dravi. Slednje bomo izpeljali s pomočjo skupščin oz. sestankov na oddelkih in s pomočjo osebnih načrtov (kam se bodo uporabniki preselili).

Jedrni tim bo glede na izkušnje, učinke in rezultate načrtovanja preobrazbe pripravil priročnik za načrtovanje preobrazbe posebnih zavodov, ki jih bodo lahko uporabili tudi v drugih okoljih in izvajalcih institucionalnega varstva.

Predvideni ukrepi:

- 1) priprava profila upravičenca CUDV Črna,
- 2) priprava profila skupnosti,
- 3) priprava načrta preobrazbe,
- 4) priprava priročnika za načrtovanje preobrazbe v e-obliki,
- 5) priprava orodja za pripravo profila izvajalca institucionalnega varstva,
- 6) priprava orodja za pripravo profila skupnosti,
- 7) preoblikovanje oddelkov glede na okolja, kamor se bodo uporabniki preselili.

• Podaktivnost 2.2: Krepitev kompetenc zaposlenih (strokovnih kadrov) in opolnomočenje uporabnikov v procesu preselitve

Namen aktivnosti je dodatno usposobiti zaposlene v CUDV Črna za izvajanje procesa preobrazbe in krepitev moči uporabnikov v procesu preselitve iz zavoda v skupnost. Iz analiz izhaja, da uporabniki institucionalnega varstva pogosto ostajajo v institucijah, ker nimajo izbire, zaradi dolgotrajne institucionalizacije pa imajo tudi realne strahove o tem, ali bodo zmogli samostojno živeti, ne glede na predvideno podporo. Pred preselitvijo je potrebno uporabnike dodatno opolnomočiti z veščinami za samostojnejše življenje.

Za krepitev kompetenc zaposlenih in opolnomočenje uporabnikov bo vzpostavljena delovna skupina za izobraževanje, ki bo skupaj z vodjo izobraževanj in partnerjem projekta pripravila načrt izobraževanja, vodja izobraževanj pa bo koordinirala njihovo izvedbo. Strmelo se bo k

oblikovanju inovativnih izobraževanj ali izobraževalnih modulov in uporabi inventivnih metod usposabljanja in opolnomočenja uporabnikov.

Predvidevamo naslednje ukrepe:

- 1) izdelati načrt izobraževanj za CUDV Črna,
- 2) usposobiti 12 zaposlenih v CUDV Črna za prenos znanja pridobljenega na izobraževanjih, v druge CUDV,
- 3) vključiti v izobraževanja in usposabljanja stanovalce CUDV Črna (tiste, ki se bodo tekom projekta preselili in tiste, ki se ne bodo), zaposlene CUDV Črna, zunanje uporabnike z intelektualnimi ovirami ali težavami v duševnem zdravju, sorodnike in/ali zakonite zastopnike ljudi z intelektualnimi ovirami / težavami v duševnem zdravju,
- 4) izvesti strokovne ekskurzije z namenom spoznavanja dobrih praks dela na področju intelektualnih ovir, duševnega zdravja in skupnostnih storitev,
- 5) pripraviti smernice oz. učni načrt za izvedbo izobraževanja za deinstitucionalizacijo, ki ga bomo lahko prenesli v druga okolja,
- 6) vzpostaviti »učilnico« za samostojno življenje, v okviru katere bodo potekale priprave stanovalcev na preselitev in na samostojno življenje,
- 7) vzpostaviti skupino za samopomoč, za uporabnike in zaposlene, na kateri bodo lahko izmenjali stiske in pomisleke glede preselitev idr.

- Podaktivnost 2.3: Razvoj in preizkušanje skupnostnih storitev, vključno s preventivnimi storitvami, ki preprečujejo institucionalizacijo

Namen podaktivnosti je razviti in preizkusiti skupnostne storitve, vključno s storitvami, ki preprečujejo institucionalizacijo, ki izhajajo iz potreb ljudi z intelektualnimi ovirami in težavami v duševnem zdravju.

Skupnostne storitve vključujejo širok nabor storitev, ki posamezniku omogočajo, da lahko živi v skupnosti. Zajemajo splošne storitve (npr. stanovanjsko oskrbo, izobraževanje, zaposlovanje, kulturo in prosti čas), ki naj bi bile dostopne vsem, ne glede na oviranost, in specializirane storitve (npr. mobilni tim, zagovorništvo, ključne delavce, vrstniška podpora, prostori za umik, ipd.), ki ljudem z oviranostjo omogočajo, da lahko kljub oviranosti živijo v skupnosti, kot njeni polnovredni člani. V okviru storitev, ki preprečujejo institucionalizacijo, želimo razvijati prostore za umik, zagovorništvo, idr. Slednje so namenjene podpori ljudem z intelektualnimi ovirami v kriznih situacijah in nadomestijo umik ali vrnitev človeka v institucijo z zagotavljanjem podpore v skupnosti. Storitve v skupnosti bomo razvili glede na oceno potreb uporabnikov.

Predvidevamo naslednje ukrepe:

- 1) priprava predloge oziroma instrumentarija za pripravo osebnega načrta, ki služi kot orodje drugim izvajalcem institucionalnega varstva,
- 2) vzpostavitev mobilnih timov, ki bodo izvajali storitve podpore uporabnikom na terenu oz. v njihovem domačem okolju (v stanovanjski skupini ali na domu uporabnika),
- 3) vzpostavitev informativnih pisarn,
- 4) analiza možnosti zaposlitve in podpornih storitev za zaposlitev in pridobitev formalne izobrazbe za ljudi z intelektualnimi ovirami in težavami v duševnem zdravju,
- 5) ocena potreb uporabnikov,
- 6) evalvacija kakovosti življenja uporabnikov.

- Podaktivnost 2.3: Ozaveščanje skupnosti in širše javnosti ter ustvarjanje pogojev za boljšo vključenost uporabnikov v skupnost

Namen podaktivnosti je krepitev ozaveščanja skupnosti in širše javnosti o intelektualnih ovirah in zmanjševanje stigme za ljudi z intelektualnimi ovirami in težavami v duševnem zdravju. Z ozaveščanjem želimo uporabnikom omogočiti boljšo vključenost v skupnosti. Ključno je, da se v proces DI vključi tako okolica zavodov kakor tudi (lokalne) skupnosti, v katere se uporabniki preseljujejo. Prav tako želimo v okoljih, kamor se bodo uporabniki preselili (predvsem pa med potencialnimi uporabniki), dvigniti ozaveščenost o tem, katere službe na področju intelektualnih oviranosti v določeni skupnosti obstajajo. Slednje je posebej pomembno za sorodnike, saj ravno sorodniki, ki velikokrat skrbijo za svojca, ki ima intelektualne ovire, niso seznanjeni z možnostmi, ki v skupnosti obstajajo.

Predvidevamo naslednje ukrepe:

- 1) izdelava načrta ozaveščanja za lokalne skupnosti, kamor se bodo uporabniki preselili, in za širšo javnost,
- 2) priprava dokumentarnega filma o poteku projekta,
- 3) priprava e-publikacije, o poteku in učinkih projekta,
- 4) izvedba zaključne konference, na kateri bomo predstavili učinke in dosežke projekta,
- 5) vzpostavitev izobraževalno-konferenčnega centra s pomočjo katerega bomo prenašali dobre prakse in metode dela na druge posebne zavode v Sloveniji, na potencialne uporabnike, na sorodnike in družine uporabnikov in na širšo, laično in strokovno javnost.

Priloga 03 Intervencije vezane na uporabnika, zavod in skupnost

Intervencija vezana na uporabnika

Skladno s Pravilnikom o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva je postopek prostovoljne namestitve v socialnovarstveno ustanovo takšen, da uporabnik vloži vlogo za sprejem v zavod, komisija za sprejeme jo pregleda in vlagatelj je sprejet, ko se sprost mesto v zavodu. Zavod mora v roku 30 dni po sprejemu pripraviti individualiziran program obravnave, ki se običajno nanaša zgolj na storitve, ki jih lahko uporabniku zagotavljajo v zavodu. Običajno uporabnik ostane v zavodu dlje časa (večinoma gre za dolgotrajne namestitve), tisti, ki pa potrebujejo manj pomoči pri vsakdanjem življenju, se navadno lahko preselijo v stanovanjsko skupino zavoda, če zavod to možnost zagotavlja.

V pilotnem projektu preoblikovanja zavoda bomo preizkusili nove metode in dopolnili obstoječe postopke¹⁶ oziroma načine obravnave tako, da bomo v središče oskrbe postavili uporabnike.

Nov postopek, ki ga bomo preizkusili ob preselitvi predvidenih 70 uporabnikov v okviru projekta se bo nekoliko razlikoval za uporabnike, ki so že v zavodu in tiste, ki so še v domačem okolju in potrebujejo določeno podporo.

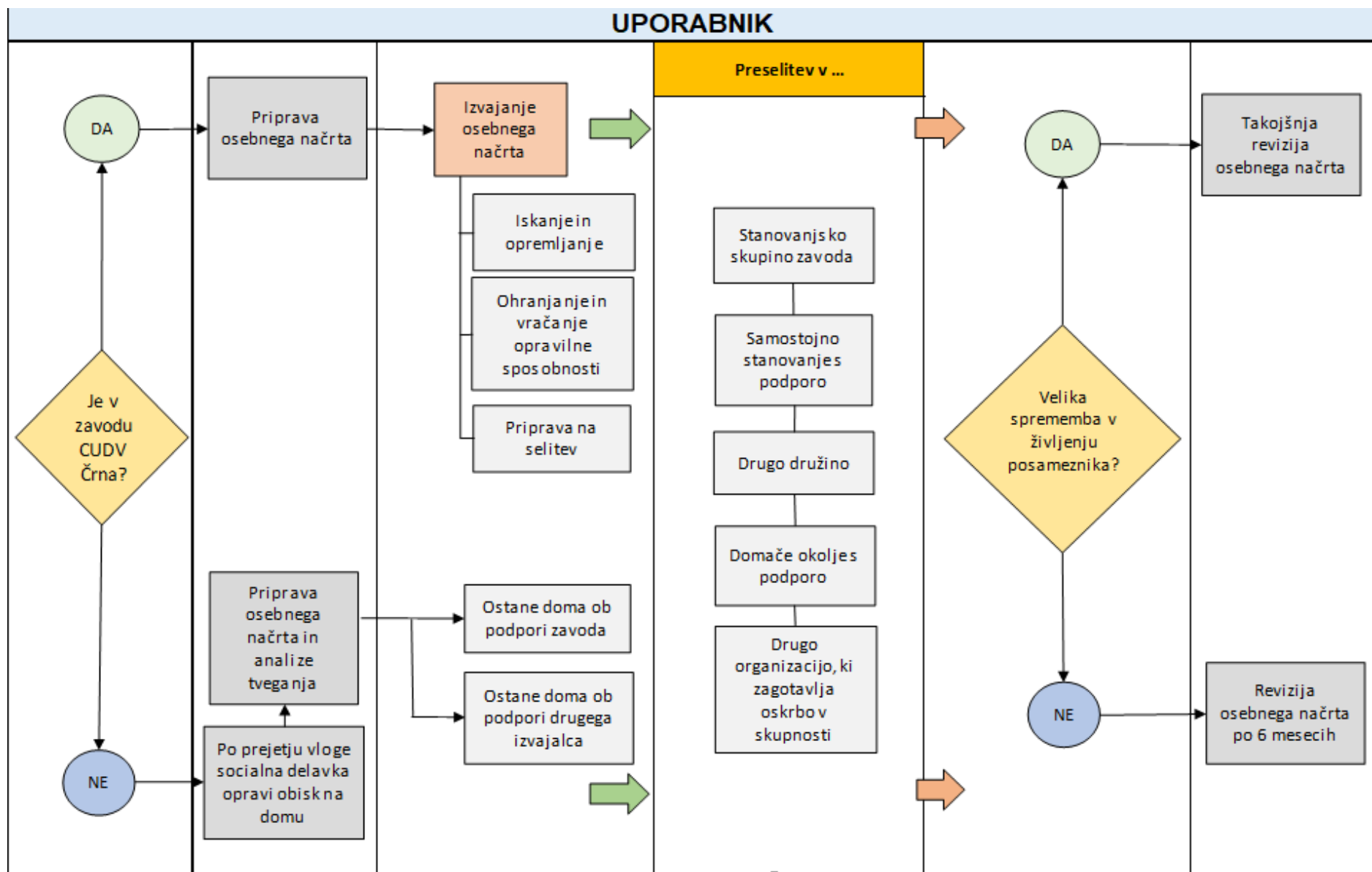
Ljudje z intelektualnimi ovirami, ki živijo v domačem okolju, trenutno prejemajo marginalno oskrbo. Ko se njihove potrebe povečajo, jim navadno umanjka oskrba oziroma je tista, ki jo prejemajo, nezadostna. Takrat jih skupnostne službe običajno, namesto da bi okrepile koordinacijo in poskusile poiskati dodatne možnosti v skupnosti, napotijo na organizacije, ki zagotavljajo institucionalno varstvo. Uporabnike, ki so še v domačem okolju, bo socialna delavka najprej obiskala na domu in tam z njim pripravila osebni načrt in po potrebi analizo tveganja. Z uporabniki, ki živijo v zavodu, pa bodo ključne delavke pripravile njihov osebni (preselitveni) načrt, ki bo, v nasprotju z individualnim programom obravnave, pri načrtovanju upošteval njegovo življenje in življenjski cikel v celoti (načrt torej ne bo vezan na institucijo in njene storitve, pač pa na potrebe uporabnika).

Izvajanje osebnega načrta in ciljev, ki smo jih v načrtu oblikovali, bo prilagojeno vsakemu posamezniku posebej, vendar bo ključen element vsakega izvajanja preselitev ali zagotavljanje ustrezne podpore v tem, da uporabnik ostane v domačem okolju (to ne pomeni, da mora uporabnik ostati doma v ožjem smislu besede, lahko se preseli tudi v drugo stanovanje ali okolje, cilj je, da ostane v skupnosti). Vsak osebni načrt bo torej vseboval tudi storitve, povezane z iskanjem in opremljanjem stanovanja ter priprave na preselitev, v kolikor ne bo šlo za financiranje stanovanjske oskrbe iz ESRR operacije. Storitve iz osebnega načrta bodo izvajali tako zaposleni v zavodu kot na novo zaposleni na projektu.

Okvirne možnosti preselitve so preselitev v stanovanjsko skupino zavoda, preselitve v samostojno stanovanje s podporo, namestitev v drugo družino, vrnitev v domače okolje s podporo in preselitev s podporo druge organizacije, kot je npr. preselitev v stanovanjsko skupino nevladne organizacije, preselitev z osebno asistenco in podobno. Za uporabnike, ki še niso stanovalci zavoda, bodo poleg opisanih možnosti imeli tudi možnost, da na podlagi koordiniranega izvajanja osebnega načrta ostanejo v domačem okolju ob podpori mobilne storitve zavoda ali druge organizacije.

¹⁶ N.B. Nov postopek temelji na zakonsko določen postopku, temu le dodaja dodatne storitve, ki jih sicer zavodi v postopku ne izvajajo.

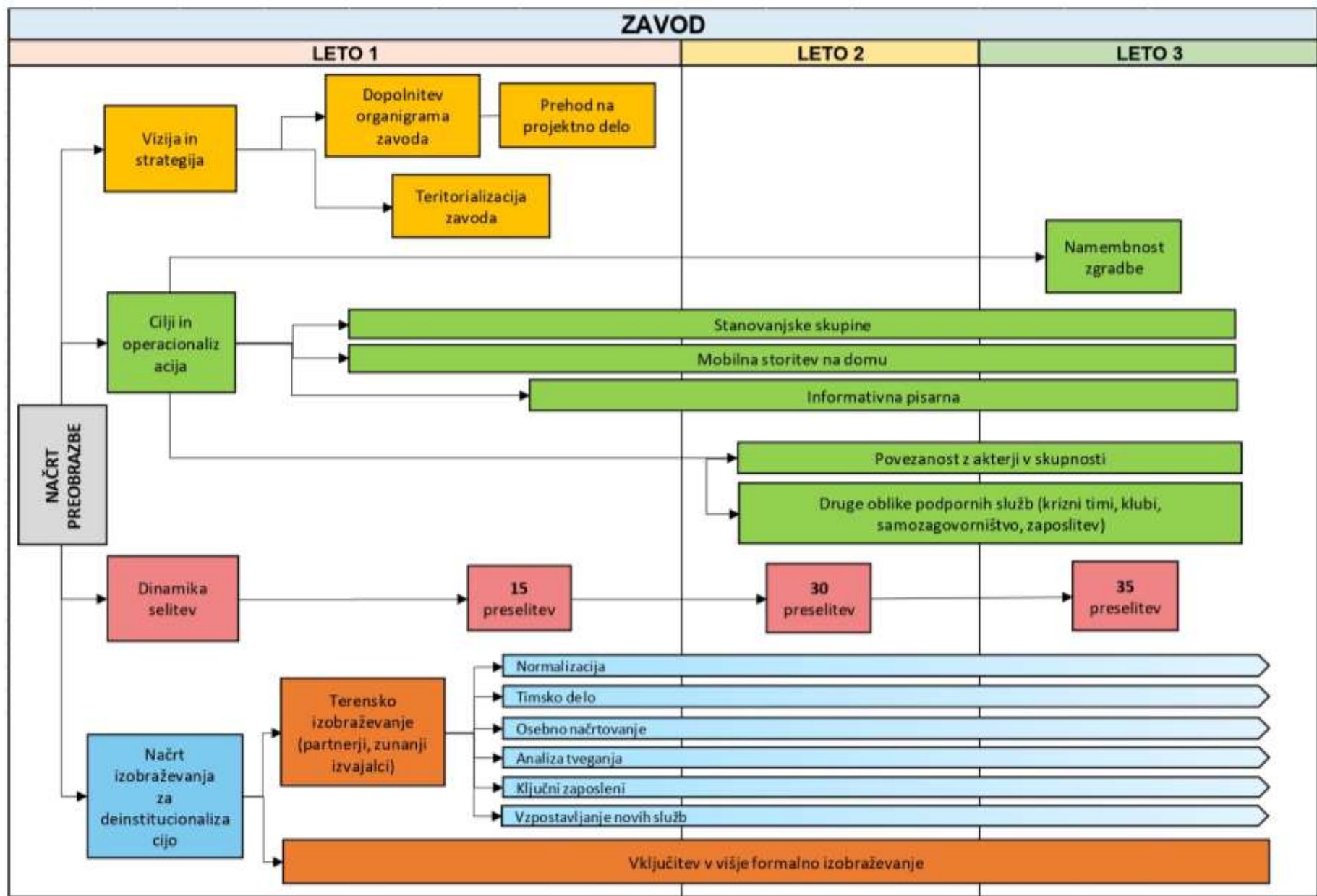
Po preselitvi in polletnem izvajanju osebnega načrta bomo opravili revizijo osebnega načrta in nov izvedbeni načrt. V kolikor pa bo zaradi nastalih večjih sprememb ali kakšne druge situacije revizijo potrebno narediti prej, jo bomo izvedli že pred iztekom šestih mesecev.

Intervencija vezana na zavod

Trenutno je pri upravičencu CUDV Črna nastanjenih 221 uporabnikov, 70 jih je vključenih v VDC, zaposlenih je 228. Kljub številnim inovacijam je delo v zavodu še vedno prilagojeno institucionalnim postopkom in okvirjem, ne pa potrebam uporabnikov. Zavod ima vizijo ustvarjanja čim bolj kakovostnih storitev in zagotavljanja boljših bivalnih pogojev svojim uporabnikom, a viziji za uspešno deinstitutionalizacijo umanjka akcijski načrt in sredstva za njegovo izpeljavo. V luči deinstitutionalizacije pomeni ustvarjanje kakovostnih storitev to, da jih temeljimo na človekovih pravicah, sodelovanju in večanju vpliva in nadzora uporabnikov. Izboljšanje bivalnih pogojev pa pomeni, da krepimo stanovanjsko oskrbo v skupnosti in zmanjšujemo institucionalne kapacitete.

Pilotna intervencija na ravni zavoda predvideva aktivacijo kadra in uporabnikov preko izvajanja načrta preobrazbe. V spodnjem procesnem diagramu prikazujemo načrtovane aktivnosti na ravni zavoda za premik v skupnost in vzpostavljanje skupnostnih storitev. Ko govorimo o skupnostnih storitvah, ki jih bomo izvedli v pilotnem projektu, mislimo na storitve, ki bodo nove za zavod CUDV Črna in izvedene na inovativen način na ravni zavoda. To pomeni, da bodo prevetrili in spremenili način dela v stanovanjskih skupinah tako, da bo organizacija dela temeljila na izvajanju osebnih načrtov stanovalcev in ne na vnaprej predvidenih standardnih storitvah, ki jih zagotavljajo v institucionalnem varstvu.

Ključna naloga v prvih mesecih pilotnega projekta je pripraviti načrt preobrazbe zavoda, ki je sestavljen iz vizije in strategije, ciljev in njihove operacionalizacije, dinamike preselitev in načrta izobraževanja za deinstucionalizacijo. Načrt preobrazbe bo temeljni dokument, kateremu bomo sledili pri izvajanju pilotnega projekta in preoblikovanju zavoda¹⁷.

Organizacija. Ključne naloge pri ustvarjanju vizije in strategije deinstucionalizacije je pregled obstoječe formalne in dejanske organizacijske strukture zavoda in dopolnitev tako, da bo omogočala participatorno upravljanje oziroma sodelovanje pri sprejemanju odločitev o delovanju zavoda tako uporabnikom kot zaposlenim. Postavitev projektne delovne skupine kot temelj delovanja ustanove v preoblikovanju je orodje, ki naj bi omogočalo vsem, tudi zaposlenim, ki so najnižje na hierarhični lestvici, da podajo svoje predloge in dobijo ustrezno podporo pri njihovem uresničevanju. Teritorializacija zavoda pa zagotovi ustvarjanje skupne klime prehoda k skupnostnim storitvam. Teritorializacija pomeni, da uporabniki na oddelkih niso več razporejeni po stopnji oviranosti, ampak glede na območje oziroma teritorij, kamor se bodo preselili. Za osebe na oddelku to pomeni, da že v zavodu začno vzpostavljati stike s službami v okolju, kamor se bodo uporabniki selili in kjer bodo tudi sami delali.

Nove storitve. V načrtu preobrazbe postavimo cilje, ki bodo v vsakem letu preobrazbe doseženi. V osnovi lahko predvidevamo, da bo že v prvem letu vzpostavljenih nekaj stanovanjskih skupin in bodo uporabniki vključeni v mobilne storitve na domu, vsako naslednje leto pa bomo s tem nadaljevali. V drugem letu bo dodatni cilj povezovanje in sodelovanje pri oskrbi uporabnikov z drugimi službami, ki delujejo v skupnosti (NVO, ZD, CSD in drugi), in vzpostavljanje novih storitev za zavod in njihove uporabnike, kot so npr. prostori za umik, zagovorništvo, iskanje novih zaposlitvenih možnosti in drugi. Zaposlitvene možnosti bomo iskali v sodelovanju z ZRSZ in z nalogami, ki jih bodo opravljali delovni inštruktorji in delovne terapevtke, zaposleni v zavodu. Njihova naloga bo tudi pregled in priprava novih oblik zaposlovanja za ljudi, ki živijo v zavodih kot je npr. socialno podjetništvo, zadruga itd..

Preselitve. V prvem letu bo izdelan načrt preobrazbe zavoda, skladno s katero se bo vezano na identificirane potrebe izvedlo izobraževanje zaposlenih za preselitev uporabnikov, priprava uporabnikov na preselitev in preseljevanje prvega vala uporabnikov ter sodelovanje s skupnostmi.

	Leto 2019	Leto 2020	Leto 2021	Leto 2022
Št. ljudi v stanovanjskih skupinah – do vključno 6 stanovalcev	15	30	55	85
Št. ljudi v bivalnih enotah in stanovanjskih skupinah – nad 6 stanovalcev	48	48	48	48
Preostali v zavodu, od tega:	158	143	118	88
- mladoletni	3	/	/	/
- polnoletni, vključeni v VIZ	16	/	/	/
- ostali odrasli	139	/	/	/
Št. ljudi v VDC	70	/	/	/

Število stanovalcev zavoda CUDV Črna se ne bo spreminjalo. Spreminjal pa se bo način oskrbe in oblika bivanja za uporabnike, ki so trenutno nameščeni v zavodu in pa število stanovalcev v centralni zgradbi CUDV Črna. Slednje se bo skladno s preselitvijo stanovalcev zavoda v skupnost ustrezno zmanjšalo.

¹⁷ Upoštevati je treba, da NPO najverjetneje ne bo financiral vseh načrtovanih ciljev, ki jih bomo zastavili v načrtu preobrazbe. Za aktivnosti, ki jih ne bo financiral NPO bomo uporabili obstoječe vire zavoda in poskušali poiskati nove.

Dodatno usposabljanje. Dodatno usposabljanje kadrov v zavodu in novo zaposlenih na projektu je ključna aktivnost, ki mora biti izvedena, če naj bodo uveljavljeni spremenjeni načini dela, znotraj katerih bodo uporabniki postavljeni v središče oskrbe. Ključne metode, ki se jih morajo zaposleni, ki izvajajo deinstitucionalizacijo naučiti, so:

- načrtovanje preobrazbe,
- timsko delo,
- normalizacija oziroma družbeno prevrednotenje vlog,
- osebno načrtovanje,
- ključni delavci¹⁸,
- analiza tveganja,
- vzpostavljanje novih storitev.

Raven znanja iz deinstitucionalizacije je za zaposlene na različnih delovnih mestih različno, vsi pa morajo biti seznanjeni in dobro informirani o procesu preobrazbe, ki jo upravičenec izvaja.

Dodatno usposabljanje zaposlenih bo potekalo na dva načina: (i) s terenskim (*angl. on-site*) izobraževanjem, ki ga bomo organizirali projektni partnerji sami in (ii) z angažiranjem zunanjih izvajalcev, ki imajo mednarodne izkušnje na področju deinstitucionalizacije.

Načrt preobrazbe bo izdelan ob začetku projekta, nato ga bomo tekom projekta, v polletnih obdobjih, dopolnjevali in po potrebi spreminjali.

Vsi štirje elementi načrta preobrazbe potekajo sočasno in uigrano, zato je nujno organizirati projekt in njegovo koordinacijo tako, da bo na eni strani kar se da fleksibilna, na drugi strani pa, da bo dosledno sledila ciljem načrta preobrazbe. Način organizacije projekta opisujemo v naslednjem podpoglavju.

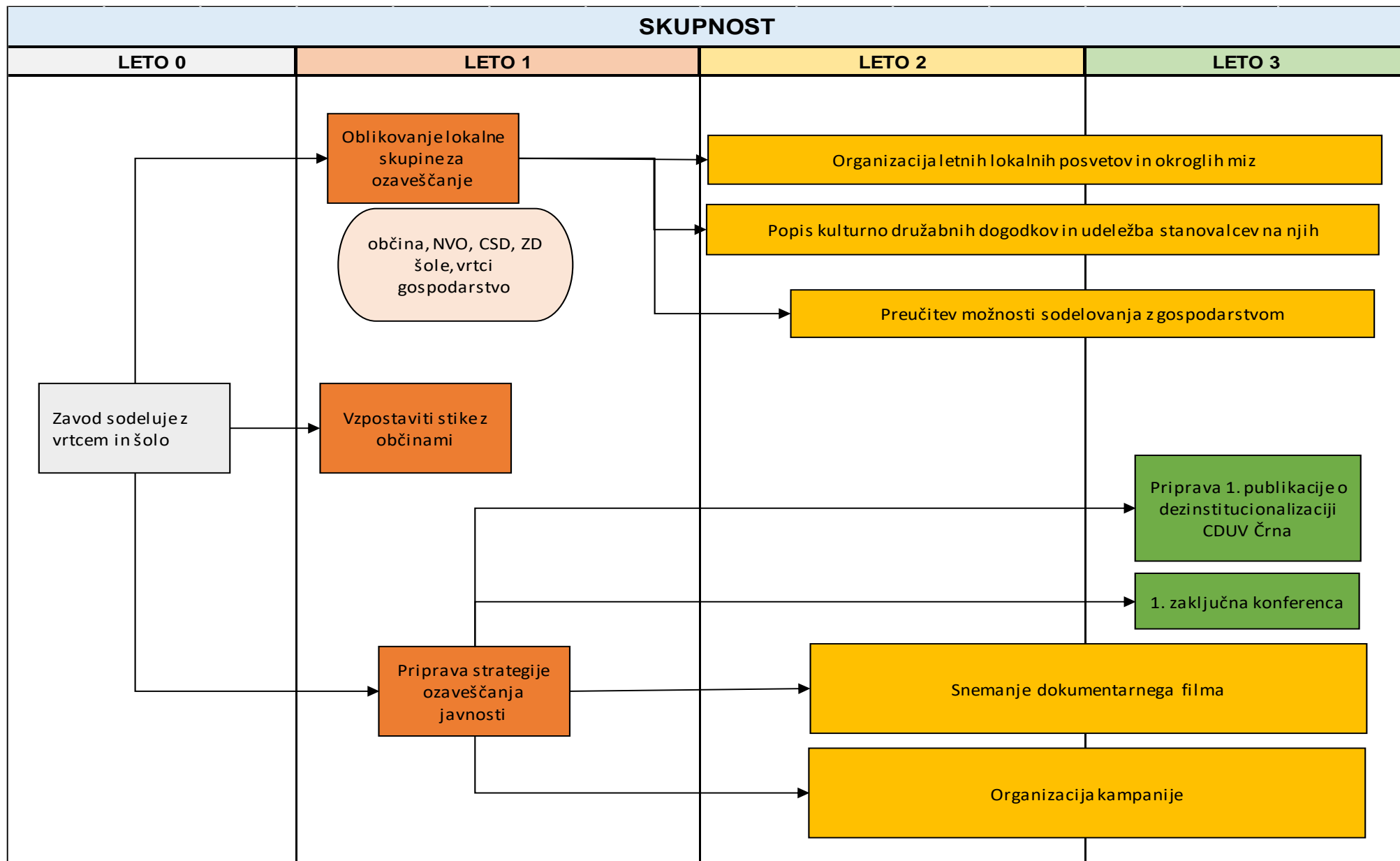
Intervencija vezana na ozaveščanje skupnosti

Zavod trenutno že organizira in tudi sodeluje na številnih lokalnih dogodkih in sodeluje z lokalnimi vrtci in šolami. Prav tako sodeluje z drugimi službami v skupnosti (občinami, centri za socialno delo in nevladnimi organizacijami), vendar sodelovanje poteka situacijsko in ne načrtno. Zavod torej nima zastavljene strategije ozaveščanja strokovne in splošne javnosti in povezovanja z regionalnimi službami. V spodnjem procesnem diagramu opisujemo potek izvajanja dejavnosti, ki so namenjene ozaveščanju različnih javnosti.

Ob začetku pilotnega projekta bosta na področju ozaveščanja ključni dve nalogi, in sicer oblikovanje lokalne skupine za ozaveščanje in povezovanje na področju deinstitucionalizacije (LSO) na ravni Mežiško-Mislinjske dolin in koroškega dela Dravske doline priprava strategije ozaveščanja javnosti. Obe aktivnosti sta med seboj povezani in bosta potekali sočasno. Strategija za ozaveščanje javnosti je dokument, ki mu bo sledila tako LSO, kot zavod sam pri ustvarjanju pogojev za bolj vključujoče skupnosti, predstavljanju deinstitucionalizacije in promociji dosežkov projekta. Hkrati pa bo vzpostavitev LSO del strategije ozaveščanja javnosti. Funkcija LSO bo predvsem ustvarjanje širše podpore projektu in povezovanje vseh akterjev na območju, kamor se bodo selili stanovalci zavoda. Naloge LSO bodo predvsem organizacija lokalnih posvetov o deinstitucionalizaciji, spodbujanje udeležbe na splošnih kulturno-družabnih dogodkih v skupnosti in ustvarjanje priložnosti za sodelovanje z

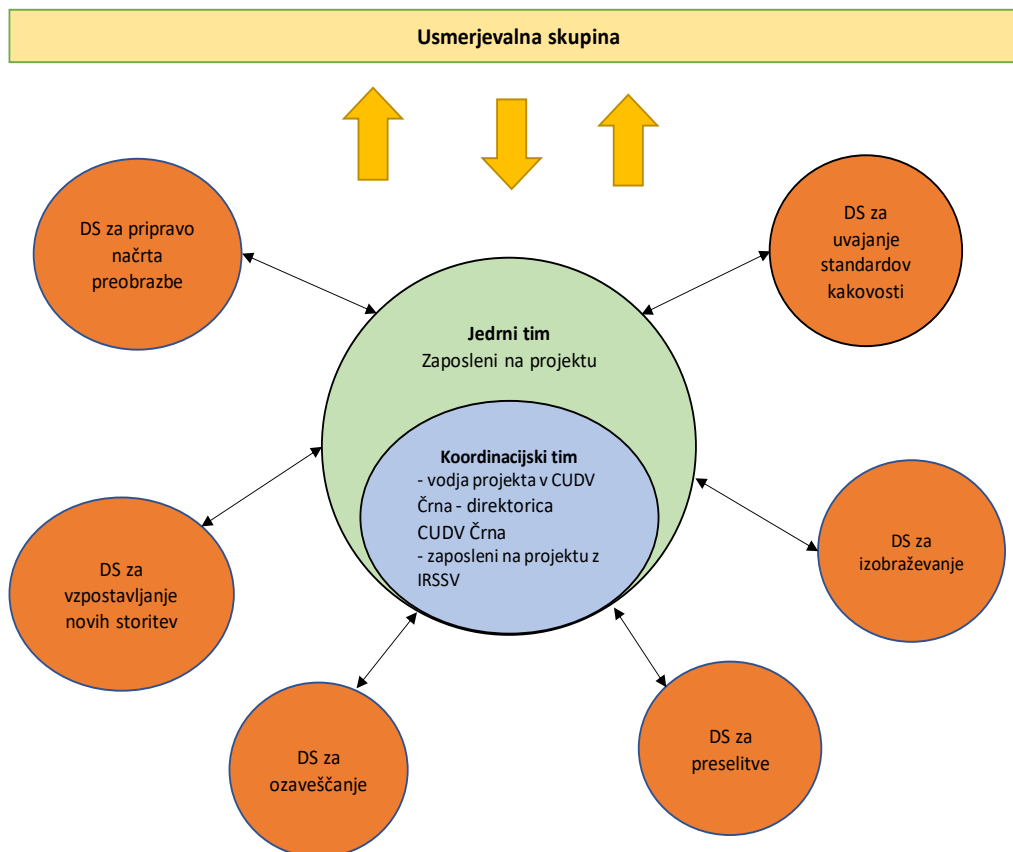
¹⁸ Ključni delavci so lahko vsi zaposleni v zavodu, ki si jih izberejo uporabniki. Naloge ključnih delavcev so, da zagovarjajo interese uporabnika in skrbijo za izvedbo njegovih ciljev. Ključni delavci torej morajo pridobiti predvsem osnovna znanja iz zagovornišva, krepite moči in uporabniške perspektive.

gospodarstvom. Poleg LSO bo strategija ozaveščanja javnosti predvidevala snemanje dokumentarnega filma o preselitvah in publikacijo o deinstucionalizaciji CUDV Črna in zaključno konferenco projekta.

Organizacija projekta

Projekt zahteva večkratno in fleksibilno, učečo se organizacijo, ki bo omogočala povezovanje vseh zgoraj opisanih procesov.

Projekt bo imel dva ključna tima: koordinacijskega in jedrnega. V koordinacijskem timu bodo direktorica CUDV Črna, vodja projekta v CUDV Črna, konzultant za načrtovanje preobrazbe in izvajanje projektnih (IRSSV), konzultant za načrtovanje izobraževanj in razvoj metod dela v skupnosti (IRSSV) in raziskovalec (IRSSV). Naloga koordinacijskega tima bo predvsem usklajevanje vseh aktivnosti povezanih s preoblikovanjem zavoda in pilotnim projektom. Prav tako bo naloga tima zagotavljanje podpore in ohranjanje motivacije za proces deinstitucionalizacije v zavodu. Tim se bo srečeval na sestankih (vsaj enkrat mesečno) in reševal trenutna odprta vprašanja. Vsake pol leta bo tim temeljito preveril ali vse aktivnosti potekajo v skladu s projektom in načrtom preobrazbe.

Jedrni tim bo motor projekta. Sestavljen bo iz vseh zaposlenih na projektu. Dobival se bo enkrat tedensko, ko bo reflektiral pretekle dejavnosti projekta in načrtoval izvedbo aktivnosti v prihodnje. Naloga jedrnega tima bo tudi vzpostavljanje projektnih delovnih skupin. V vsaki delovni skupini bo vsaj en član jedrnega tima in en zaposlen pri upravičencu CUDV Črna in vsaj en uporabnik. Jedrni tim bo pripravil načrt preobrazbe.

Tekom projekta bo vzpostavljenih okvirno šest delovnih skupin (DS), in sicer DS za iskanje zaposlitvenih možnosti, DS za izobraževanje zaposlenih in uporabnikov, DS za preselitve, DS za vzpostavljanje novih storitev, DS za uvajanje standardov kakovosti in DS za ozaveščanje. Delovne skupine bodo namenjene spremljanju, organizaciji in izvajanju posameznih aktivnosti v okviru projekta.

Poleg delovnih skupin, jedrnega in koordinacijskega tima bo imel projekt usmerjevalno delovno skupino, ki bo sestavljena iz najmanj petih članov z več mednarodnimi izkušnjami na področju deinstitutionalizacije - vsak izmed članov bo imel svoje kompetence, in sicer s področja zdravstva, socialne politike, socialnega varstva, managementa in organizacije in z vzpostavljanjem uporabniških iniciativ in vključevanjem uporabnikov. V usmerjevalni skupini bo torej sodelovalo najmanj pet strokovnjakov:

- z mednarodnimi izkušnjami s področja deinstitutionalizacije in duševnega zdravja v skupnosti,
- ki imajo izkušnje s področja deinstitutionalizacije in duševnega zdravja,
- ki so izkušnje na področju razvijanja in vzpostavljanja storitev po osebni meri v skupnosti, doma ali v tujini.

Usmerjevalna skupina bo imela posvetovalno vlogo v projektu, kar pomeni, da se bodo lahko člani jedrnega in koordinacijskega tima z njimi posvetovali ob večjih organizacijskih, pa tudi vsebinskih vprašanjih oz. ovirah. Hkrati pa bo vloga usmerjevalne skupine strokovni pregled gradiv, ki bodo pripravljena v okviru projekta.